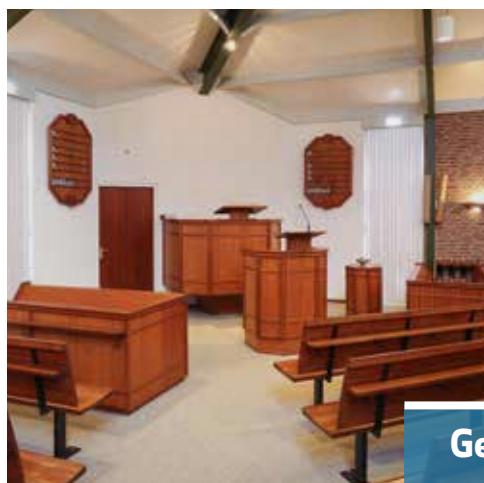
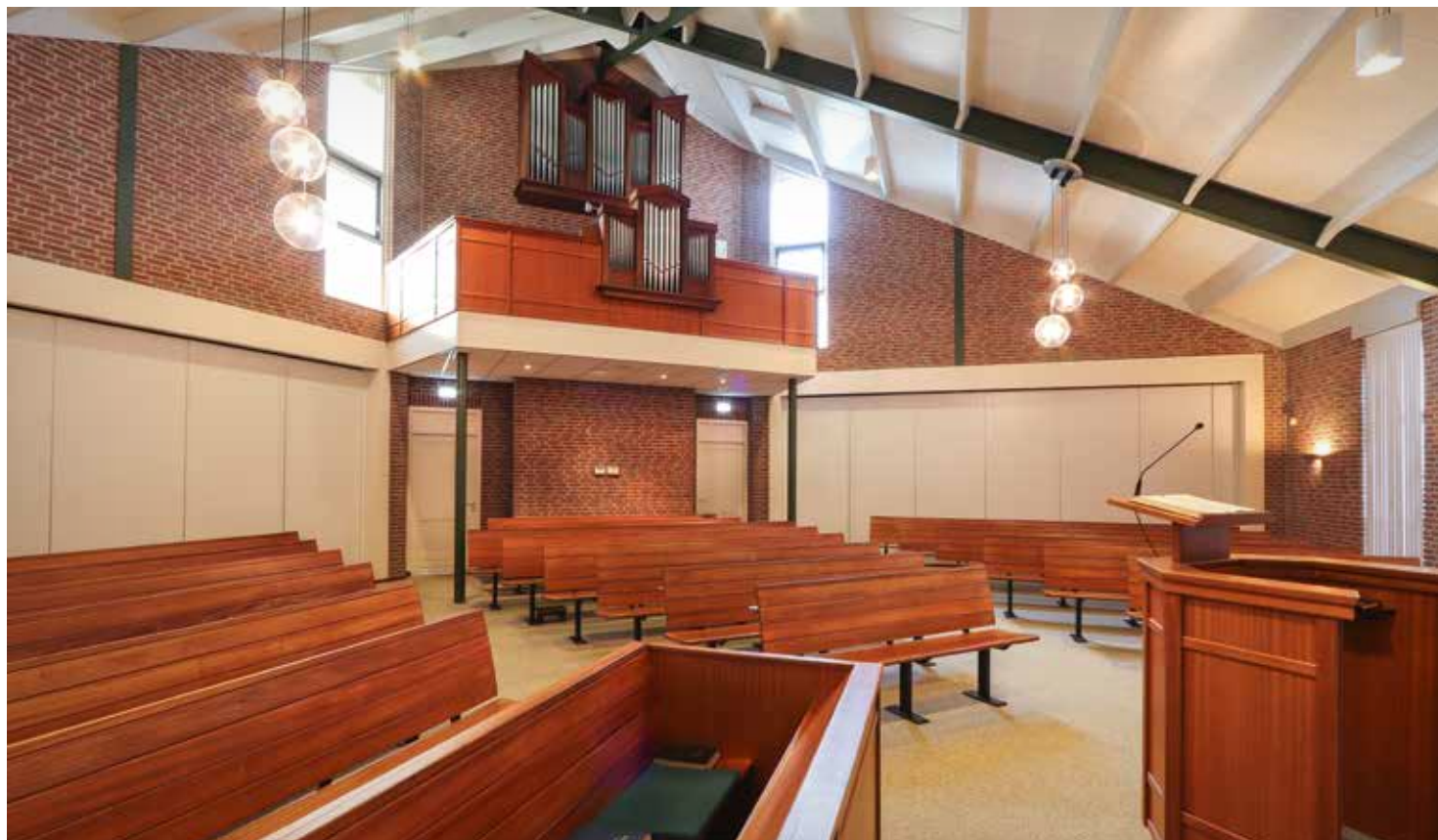

KERKELIJK WEEKBLAD VAN
DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

AAMBINDER

Gereformeerde Gemeente Hoogeveen

19/09/2019
jaargang 97

nr **51**

Op 6 oktober 1999 neemt de gemeente van Hoogeveen haar nieuwe kerkgebouw in Noordscheschut in gebruik. Ds. C.J. Meeuwse spreekt daarbij over Lukas 14 vers 23c: 'Opdat Mijn huis vol worde'. Reeds eerder – op 26 maart 1999 – heeft hij een gedenkplaat ingemetseld, met als tekst Psalm 147 vers 2: 'De HEERE bouwt Jeruzalem'. Naar aanleiding van de opening van de nieuwe Bethelkerk

schrijft de kerkenraad in de kerkbode: 'We hebben daar allemaal naar uitgezien, het is een prachtig gebouw geworden. Maar bovenal hebben we nog een plaats waar we samen mogen komen rondom Gods Woord. Dat ons aller uitzien en bede moge zijn of de Heere Zijn Geest aan dit Woord zou willen paren, opdat door Woord en Geest zondaren tot waarachtige bekering mochten worden geleid'.

Gideon door een teken gesterkt

De Heere heeft Gideon geroepen tot richter om het volk Israël van de al zeven jaar durende onderdrukking van de Midianieten te verlossen. Een- en andermaal heeft de Heere Gideons zwakke geloof versterkt.

En Gideon zeide tot God: Indien Gij Israël door mijn hand zult verlossen, gelijk als Gij gesproken hebt, zie, ik zal een wollen vlies op den vloer leggen.
Richteren 6:36, 37a

ds. A. Schreuder,
Beekbergen

Als eerste openbare geloofsdaad heeft Gideon het altaar van Baäl afgebroken en daarvoor in de plaats een altaar voor de Heere gebouwd. Met deze handeling moest Gideon, met gevaar voor eigen leven, aan het volk tonen waar de oorzaak lag van de onderdrukking door de Midianieten. De oorzaak van hun ellende was een gevolg van hun afval van de HEERE en het dienen van de Baäl.

In Richteren 6:33 lezen we dat de Midianieten opnieuw het land Israël binnentrekken en zich legeren in het dal van Jizreël. Dit is het moment dat Gideon de strijd gaat aanbinden. In vers 34 lezen we: 'Toen toog de Geest des HEEREN Gideon aan; en hij blies op de bazuin, en de Abiëzrieten werden achter hem bijeengeroepen'. De kanttekening merkt hierbij op: 'Of bekleedde hem, te weten met zulke gaven van wijsheid,

ijver, kloekmoedigheid en dapperheid als de Geest des HEEREN wist dat hem tot dit werk, als wapens, van node waren'. De Heere maakt Gideon, die in eigen kracht niets vermag, bekwaam en vaardig.

De bazuin geblazen

Gideon aarzelt geen moment, maar blaast de bazuin om het volk op te roepen tot de strijd. Het volk wist bij het blazen van de bazuin dat er gevaar dreigde en dat de mannen zich moesten melden om dienst te nemen in het leger. Als tenslotte de noordelijke stammen zich rondom Gideon hebben verzameld, komt het moment dat Gideon de Heere om een teken vraagt, niet één keer, maar zelfs twee keer, zoals we lezen in de verzen 36 tot en met 40. Gideon wordt nogal eens om het vragen van dit teken veroordeeld. God heeft immers al duidelijk tot hem gesproken en durft Gideon nu nog niet op God te vertrouwen? Als we Gideon zo voorstellen, dan is hij een voorbeeld van een twijfelaar. Twijfel is ongelof en wie twijfelt is een ongelovige en dan is dit vragen van Gideon puur ongelof.

Als we zo spreken, vergeten we dat er verschil is tussen het geloof en de gelovige. Als het geloof in oefening is, is er geen twijfel, maar de gelovige kan vol met twijfel en ongelof zitten. We mogen het daarom nooit opnemen voor de twijfel. Maar is er hier bij Gideon wel sprake van twijfel? Er is wel sprake van een zwak en heftig bestreden geloof, dat om bevestiging vraagt door middel van een teken. Dat is wat anders dan twijfelen.

Gideon stond voor een in zijn ogen onmogelijke opgave met het kleine leger dat zich bij hem verzameld heeft. Ziende op zichzelf vervult vrees zijn hart.

Besef van onwaardigheid

Wat hier bij Gideon vaak wordt aangezien voor ongelof en twijfel, is een voorbeeld van geloof dat in diep besef van eigen onwaarde worstelt met God. In deze ziels-gestalte vraagt Gideon aan de Heere om een teken van Zijn goedgunstigheid. Eerst vraagt hij of het vlies (een schapenvacht), dat hij uitspreidt op het open veld, door de dauw bevochtigd mag worden terwijl het veld droog blijft. Wat zal het

In dit nummer

4 Commentaar:
Geestelijke verzorging
bij rampen

8 Abraham
Hellenbroek [3]

20 Liturgie

- 2** Gideon door een teken gesterkt
- 3** Het zien op Jezus in Zijn leven [37]
- 5** Blijven in de lijn van Dordt [3]
- 6** De smartphone op school [3]
- 7** Al deze woorden [37]
- 9** 100 jaar De Saambinder [35]
- 10** Waarom Werkendam?
- 11** Boeknieuws
- 12** Kerknieuws
- 12** Berichten
- 14** Kerkdiensten
- 19** Jeugdrubrik

Het zien op Jezus in Zijn leven [37]

HOOFDSTUK 4

Isaac Ambrosius

voor hem een wonder geweest zijn als hij 's morgens de schapenvacht kan uitwringen omdat die helemaal doorweekt is. Hoewel hij daardoor wonderlijk bemoeidigd zal zijn, vraagt hij opnieuw om een teken, nu om het omgekeerde, dat de dauw wel op het veld valt, maar niet op het vlies.

Zowel de eerste als de tweede keer doet de Heere wat Gideon vraagt. In vers 38 staat: 'En het geschiedde alzo'. En in vers 40 staat: 'En God deed alzo in denzelven nacht'.

Gideon kon niet geloven op commando. Steeds maar weer moest hij de Heere vragen om bevestiging.

Uit de verhoring blijkt dat de Heere Zijn goedkeuring geeft aan wat Gideon vraagt. Daarop wijst ook kanttekening 60 waar wordt uitgelegd dat Gideon dit teken niet vraagt uit wantrouwen en ongeloof, maar dat hij het teken ootmoedig begeert tot versterking van zijn geloof. Gideon kon niet geloven op commando. Steeds maar weer moest hij de Heere vragen om bevestiging.

Worstelende zielen

In het ware geloof gaan al Gods kinderen ervaren dat zwakheid en twijfel zo dicht bij elkaar liggen.

Maar juist dat is de weg waarin ze worden uitgedreven tot de Heere om met de Heere niet beschaamd uit te komen.

Zo is deze geschiedenis een bemoediging voor worstelende zielen, die het nooit voor de twijfel opnemen, maar die er wel mee bij de Heere terecht komen en het als schuld voor God gaan erkennen. Het geloof als genadegave vindt alleen rust in Gods spreken tot de ziel.

Zo zien we dat wat zwak lijkt, niet zwak is, maar juist door het smeken om versterking, bevestiging en bemoediging sterk is, omdat zo'n ziel het alleen van de Heere verwacht.

4. Van de heiligheid van het leven van Christus

3. Hij heeft Zijn goedertierenheid getoond in het genezen van de dochter, die een onreine geest had. Het was een Griekse vrouw, uit Syro-Fenicië (Mark. 7:26, 27), en in dit opzicht heeft Christus haar 'een hond' genoemd. Niettemin heeft Hij haar de begeerte harer ziel gegeven. O, rijkdom der barmhartigheid van Christus, dat Hij een hond in Zijn Koninkrijk heeft willen aannemen! O genade, o goedertierenheid!

4. Nu heeft Hij betoond Zijn milddadigheid in het geven van de sleutelen van het Koninkrijk der hemelen (Matth. 16:19), aan Zijn apostelen en hun navolgers. Dit was een macht die Hij nooit tevoren had medegedeeld. Het was een grotere gift dan dat grote voorrecht der natuur, de gave der ganse schepping. Hierin was de daad van Christus' milddadigheid dat Hij aan Zijn dienstknechten de sleutelen des hemels gegeven heeft, dat alles wat zij op aarde binden zullen, in de hemel gebonden zal zijn, en wat zij op de aarde ontbinden zullen, ook in de hemel ontbonden zal zijn.

5. Nu heeft Hij ontdekt Zijn lijdzaamheid in het verdragen van alle ongelijk. Tot aan de dood van Jezus moeten wij Zijn dagen rekenen als de nachtwaken of avonden van Zijn lijden. Want vanaf nu is Hij gaan verhalen de droevige voorzeggingen van wat Hem spoedig zou ontmoeten, dat Hij verworpen zou worden van de ouderlingen, overpriesters en schriftgeleerden, en gedood worden, en ten derden dage opgewekt worden (Matth. 16:21).

6. Nu was het dat Hij Zijn heerlijkheid getoond heeft, doordat Hij op de berg van gedaante is veranderd geworden. Hoewel Christus in Zijn persoon gewoonlijk verdrukt was door armoede, ontering en schande - zodat noch Joden, noch Grieken, ja zelfs Zijn apostelen in het eerst niet konden onderscheiden de luister van Zijn Godheid - zo heeft Hij nochtans een uitnemend bewijs gegeven van die grote heerlijkheid, die te Zijner tijd aan alle heiligen zou geopenbaard worden. Want 'nemende met Zich Petrus, Johannes en Jakobus, klom Hij op den berg om te bidden. En als Hij bad, werd de gedaante Zijns aangezichts veranderd, en Zijn kleding wit en zeer blinkende. En zie, twee mannen spraken met Hem, welke waren Mozes en Elia. Dewelke (...) zeiden Zijn uitgang, dien Hij volbrengen zou te Jeruzalem' (Luk. 9:28-31).

7. Nu heeft Hij Zijn zachtmoedigheid getoond in het rijden 'op een ezelin en een veulen, zijnde een jong ener jukdragende ezelin' (Matth. 21:5), hetwelk geschiedde naar de voorzegging en bijzonder met het bestraffen van de razende en ontijdige ijver van Jakobus en Johannes (Luk. 9:55), die gaarne vuur van de hemel zouden geroepen hebben. Ze wilde de inwoners van een kleine stad ermee verslinden, die Christus weigerden te herbergen. Wel, Christus is niet gekomen, om de zielen der mensen te verderven, maar om te behouden (vers 56).

(wordt vervolgd)

Uit: "Het zien op Jezus" Isaac Ambrosius (uitg. Den Hertog).

Geestelijke verzorging bij rampen

Als zich een ramp voordoet in Nederland, komt steevast in de nabeschuiving daarvan de vraag aan de orde hoe het stond met de pastorale begeleiding van mensen die door de ramp zijn getroffen. En telkens blijkt dat er maar weinig oog is voor levensbeschouwing bij hulpverlening bij rampen.

ds. W. Silfhout,
Capelle aan den
IJssel

De aardbevingen in Groningen hebben bij vele Groningers gevoelens van wanhoop en wantrouwen meegebracht.

De aardbevingen in Groningen hebben bij vele Groningers gevoelens van wanhoop en wantrouwen meegebracht. Hoewel er veel aandacht is voor bodemonderzoek en herstel en versteviging van muren, is er voor deze gevoelens minder oog. Zo blijkt uit een onderzoek van dr. Hanneke Muthert. Over dit onderzoek plaatste het RD op 5 september een artikel onder de kop 'Geestelijke verzorging juist nu hard nodig in Groningen'. Het onderzoek had betrekking op de impact van de aardbevingen voor Groningers. Zij bleken 'niet alleen door de letterlijk schokkende gebeurtenissen, maar juist door de moeizame schadeafhandeling getraumatiseerd te zijn'. Bij de presentatie van het onderzoek vroeg René Paas, Commissaris van de Koning in Groningen, aandacht voor de rol van de kerk. Hij stelde dat de kerken hoop kunnen verschaffen, ook in schijnbaar hopeloze situaties.

Rol van de kerk

Ondanks het regelmatig terugkerende pleidooi om de rol van de kerken bij rampen duidelijker te regelen, is daar in de

praktijk nog weinig van terechtgekomen. Tijdens en na de brand in café 'Het Hemptje' in Volendam (Nieuwjaarsdag 2001) hield pastoor Berkhout een dagboek bij, waarin hij onder andere schreef: 'De overheid heeft onvoldoende zicht op het specifieke werk van de kerk en de pastor in noodsituaties'.

Tien jaar daarvoor, in de nasleep van de Bijlmerramp, werd door ds. Ruff van de Molukse Evangelische kerk in Amsterdam Zuidoost een hartstochtelijk pleidooi gehouden voor speciaal getrainde rampenpastores, om slachtoffers adequate geestelijke bijstand te verlenen. Dat leidde ertoe dat in 2002 door de Protestantse Kerk in Nederland de brochure 'De rol van de kerk bij een ramp' werd uitgegeven. Van al de aanbevelingen in dat rapport is echter weinig terechtgekomen.

De Stichting Impact biedt advies en ondersteuning aan diverse organisaties en overheden over psychosociale zorg bij rampen, crises, of andere schokkende gebeurtenissen. De door deze stichting opgestelde multidisciplinaire richtlijn voor psychosociale hulp bij crises en rampen, noemt geestelijke verzorging als onder-

deel van die hulp. Ook is een handreiking 'Rampenspirit' ontwikkeld om geestelijk verzorgers te assisteren bij de zorg die zij kunnen bieden bij rampen en crises.

Adequaat handelen

Ook voor de kerk heeft geestelijke zorg bij rampen geen hoge prioriteit. In rampenplannen van de burgerlijke gemeenten beperkt de rol van de kerk zich meestal tot het beschikbaar stellen van het kerkgebouw voor de eerste opvang van slachtoffers. Er zijn ook uitzonderingen: Onder andere Rotterdam beschikt over een handboek waarin tot in detail is beschreven hoe de pastorale hulp na een catastrofe vorm moet krijgen.

We hopen dat er geen grote rampen zullen gebeuren. Denkbeeldig is het echter niet dat er bijvoorbeeld een terroristische aanslag wordt gepleegd in of in de onmiddellijke omgeving van een kerk. De voorbeelden uit andere landen wijzen dat uit. Weet de kerk dan wat in een dergelijke situatie van haar wordt verwacht? Het zou goed zijn als elke gemeente dat eens zou onderzoeken om adequaat te kunnen handelen in een crisissituatie.

Geestelijke zorg

Nu zou het erg mager zijn als de rol van de kerk bij rampen zich zou beperken tot het beschikbaar stellen van het kerkgebouw als opvang voor slachtoffers. De kerk heeft toch meer te bieden? Juist wanneer getroffen bij rampen geen raad weten met de breuken en gaten die daardoor in hun leven ontstaan, is er plaats voor de geestelijke zorg van de kerk. Die zorg mag niet alleen bestaan in het luisteren naar wat mensen is overkomen. Dat kan al helend werken, maar er is meer dat de kerk mag en moet doen. Die zorg hoeft ook niet beperkt te blijven tot het verlenen van materiële steun in welke vorm dan ook. De voornaamste taak van de kerk is, wijzend op de oorzaak van alle moeite en verdriet, getuigen van de helende kracht van het Evangelie. Is er niet juist in situaties waarin het leven van een mens aan alle kanten wankelt, alle hoop lijkt te zijn vergaan en het bestaan uitzichtloos schijnt te zijn, plaats voor de boodschap van zonde en genade?

Zonder de problemen van de Groningers te bagatelliseren, is er ook voor hen ten diepste maar één troost. Die biedt bij alle gaten en breuken in het leven zicht op een toekomst zonder die gaten en breuken in de plaats waar God alle tranen van de ogen zal afwissen.

De gereformeerde opvatting

ds. G. Hoogerland,
Rotterdam

Wat is de opvatting van ds. G.H. Kersten over deze teksten? Hij legt duidelijk uit dat met deze teksten niet anders bedoeld wordt dan de wereld der uitverkorenen, alle mensen die in het genadeverbond zijn begrepen, of allerlei soorten van mensen. U kunt dit nalezen in de uitleg van 'Kort Begrip' en ook in zijn 'Gereformeerde Dogmatiek'.

Maar is deze opvatting door ds. Kersten bedacht? Absoluut niet! Deze opvatting is in overeenstemming met de opvatting van de Dordtse Synode, de kanttekeningen van de Statenvertaling en nagenoeg alle onder ons bekende Nederlandse oudvaders, alsmede de gereformeerde theologen van de Afscheiding en de Doleantie. Kersten staat daarmee dus in een lange traditie.

De wereld

Het voorwerp van Gods liefde is volgens Johannes 3:16 dus 'de wereld'. Wat wordt daarmee bedoeld? De kanttekening (SV) zegt bij het woord 'wereld': 'Dat is, niet alleen de Joden, maar ook de heidenen, in de ganse wereld verstrooid'. De kanttekening geeft hiermee aan dat Gods liefde zich verder uitstrekt dan enkel het oude bondsvolk Israël. Ze geeft echter geen ruimte voor de veronderstelling dat God alle mensen hoofd voor hoofd liefheeft. Volgens 1 Korinthe 5:19 is de wereld het voorwerp van verzoening. Ook daar is de kanttekening duidelijk: 'Dat is, de uitverkorenen en gelovigen door de gehele wereld'.

Het woord dat in deze teksten is vertaald met 'wereld', is in het Grieks 'kosmos'. Dat woord betekent inderdaad de gehele geschapen wereld, Gods totale schepping. Eigenlijk betekent het 'juweel'. Daarmee

wordt aangeduid: de wereld zoals die was voor de zondeval. Het hoogste pronkjuweel van die schepping was de mens, geschapen naar Gods beeld. Door de zondeval viel dat juweel in satans klauwen. Tweeërlei zaad werd geboren, het zaad van de slang en het zaad dat in Christus uitverkoren is. Dat uitverkoren zaad blijft Zijn juweel, ook al lag het verloren in de val. Voor dat juweel heeft Hij Zijn Zoon gegeven. Dat heeft Hij liefgehad en blijft Hij liefhebben. Omdat er tweeërlei zaad is van Adam, sprak God: Jakob heb Ik liefgehad en Ezau heb Ik gehaat. Johannes 3:16 spreekt dus niet over Gods liefde tot alle mensen, maar tot Zijn juweel, Zijn uitverkorenen uit Joden en heidenen. Als God voor alle mensen Zijn Zoon had gegeven, zou Hij degenen, die het voorwerp waren van Zijn liefde in de hel moeten werpen, omdat Hij hen niet kon zalig maken. Dan zou God onrechtvaardig zijn, omdat Hij aan degenen die niet willen, de zonde, waarvoor Jezus reeds heeft geleden, nogmaals straft. Dan zou de Heilige Geest niet in staat blijken om aan al degenen, voor wie Jezus heeft geleden, de zaligheid toe te passen. Ieder voelt wel de ongerijmdheid van deze gedachten.

Allen; alle mensen

De teksten waarin het gaat over 'allen' en 'alle mensen', zijn Romeinen 5:18,

1 Timothéüs 2:4 en 2 Petrus 3:9. Wie de moeite wil nemen, kan in de acta van de Dordtse Synode in 'De bevestiging des oprechten gevoelens' over deze kwestie op pagina 440 en 441 nalezen op welke wijze de Dordtse vaders de opvatting van de remonstranten hierover hebben weerlegd. Ze kozen dus voor een exegese, waarin zij door de uitdrukkingen 'alle mensen' en 'allen', niet alle mensen hoofd voor hoofd verstonden, maar beperkten tot de uitverkorenen. In de kanttekening van onze Statenvertaling is het standpunt van de Synode gevolgd. Ieder kan dat in de kanttekening opzoeken, om zich daarvan te overtuigen.

Gods liefde strekt zich verder uit dan enkel het oude bondsvolk Israël.

Bovenstaande standpunten zijn helder aangetoond en beschreven door dr. C. Bouma in zijn in 1928 gepubliceerde boek 'Geen algemene verzoening', hoofdstuk 5. Bouma heeft deze exegese grondig uiteengezet en aangetoond dat alleen deze uitleg in overeenstemming is met het geheel van Gods Woord. In het vierde hoofdstuk van dit boek wijst Bouma er op dat door de leer van de algemene verzoening de verwerving en de toepassing van het werk van Christus van elkaar worden losgemaakt. En vervolgens dat de leer van de algemene verzoening in strijd is met de bediening van de ambten van Christus. We kunnen in het bestek van deze artikelen dat niet uiteenzetten. Wie er lust toe heeft, die leze het.

Uit bovenstaande moge duidelijk zijn dat deze teksten, gelezen in hun verband, nooit betrekking kunnen hebben op alle mensen en dat we dus ook niet kunnen stellen dat Christus voor alle mensen is gestorven en evenmin, dat God wil dat alle mensen zalig worden.

(wordt vervolgd)

Leven als vreemdelling

Scholen bezinnen zich op de plek van de mobiel op school. Over het algemeen gaan onze scholen voor basis- en voortgezet onderwijs hiermee gelukkig terughoudend om. Dit vanwege de negatieve effecten die er zijn op het leren.

Werkgroep gezin van
het deputaatschap
KGJO

Tussen de diverse scholen zijn wel verschillen hoe dit er in de praktijk uit ziet. Welk beleid er ook gekozen wordt, het roept altijd weerstand op: ouders die het er al dan niet mee eens zijn, jongeren die zich er al dan niet aan houden. In eerdere artikelen riepen de Vereniging voor Gereformeerd Schoolonderwijs en het voortgezet onderwijs al op tot samenwerking met het gezin. In dit artikel willen we bij dit laatste stilstaan. We zien in de dagelijkse praktijk dat veel ouders verlegenheid ervaren in het leidinggeven aan het mediagebruik van hun kinderen. Ze hebben vaak een kennisachterstand en vinden het lastig om te bepalen wat ze wel en niet moeten toestaan. Niet zelden schiet men hierdoor in een kramp en ontlopen ouders hun verantwoordelijkheid door het geven van leiding tot een minimum te beperken. De ene ouder doet dit door alles maar toe te staan en een andere kant op te kijken. Andere ouders kiezen ervoor om alles te verbieden en het er dan niet meer over te hebben. In beide gevallen moeten kinderen hun eigen opvoeder zijn. Dat is zorgelijk.

Opvoedingsdoel

In dit artikel willen we zien wat het aloude opvoedingsdoel van Waterink betekent voor onze mediaopvoeding. Jan Waterink (1890–1966) was theoloog en pedagoog en hield zich intensief bezig met de christelijke opvoeding. Zijn definitie van de christelijke opvoeding is zeer inhoudsvol en is waard om regelmatig rustig overdacht te worden. Volgens Waterink is de christelijke opvoeding 'de vorming van de mens tot zelfstandige, God naar Zijn Woord dienende persoonlijkheid, geschikt en bereid al de gaven die hij van God ontving te besteden tot Gods eer en tot heil van het schepsel, in alle levensverbanden, waarin God hem plaatst' (1958).

Pelgrim

Het eerste wat opvalt, is dat kinderen personen moeten worden die God dienen, zoals Hij dat van ons vraagt. Dit betekent dat wedergeboorte en levensvernieuwing door de Heilige Geest noodzakelijk zijn. Waar de Heere dat genadig werkt, komt er een leven als vreemdelling, als pelgrim

op aarde. Een pelgrim is op doorreis en houdt zich van veel dingen in het hier en nu afzijdig. In het omgaan met media betekent dit dat we niet (willen en kunnen) meedoen met alles wat in strijd is met Gods geboden.

Dienaar

Onze kinderen dienen geschikt en bereid te zijn om hun gaven te besteden tot Gods eer en heil van het schepsel. Dit kunnen verstandelijke gaven zijn, maar ook gaven op het gebied van hart en handen. Hier ligt ook een opdracht voor de scholen. In ons mediagebruik dienen we ons daarom voortdurend af te vragen of wat we doen tot eer van God is, tot het eigen zielenheil en of het dienstbaar is voor onze medeschepselen.

Burger

Dit wordt gedaan in alle levensverbanden waarin God ons plaatst. Gezin, werk en kerk. Onze kinderen moeten worden voorbereid op de taak die hen wacht. Zij moeten leren om straks hún kinderen op te voeden. Ook dienen ze te worden voorbereid om hun plek in de maatschappij in te nemen. Hoewel dit om een zekere vaardigheid en bewustheid in het omgaan met media vraagt, zal de houding van distantie van de pelgrim toch blijken. Dit vraagt voortdurend om keuzes voor Gods aangezicht, wanneer media wel kunnen worden gebruikt en wanneer duidelijk niet.

Tenslotte dienen onze jongeren dit alles zelfstandig als jongvolwassenen te kunnen (gaan!) doen. Op die weg hebben ze dringend hulp nodig. Hulp van Boven, hulp van de school, hulp van de kerk en hulp van de ouders. Ze moeten een lerende houding hebben, waardoor ze kunnen reflecteren op hun eigen gedrag, dit kunnen spiegelen aan Gods Woord en aan hun eigen besef van goed en kwaad. Gewetensvorming is meer dan ooit noodzakelijk. Maar hoe vullen we dat concreet in?

De mens is hiertoe in eigen kracht niet in staat. Ds. M. Golverdingen voegt daarom nog iets toe aan de definitie van Waterink: in afhankelijkheid van de zegen des Heeren! De harten van ons en onze kinderen zijn van nature zo geneigd tot het kwade dat we niet meer in staat zijn om zelfstandig God te dienen. Wederbarende genade is noodzakelijk, omdat er Eén was, Die God wel volmaakt heeft gediend. Wanneer we in waarheid volgeling van Christus mogen zijn, zijn we bedorven voor de wereld.

Samenwerking

Er wordt van opvoeders in deze tijd veel gevraagd. Het is meer dan ooit van belang om het oude Afrikaanse gezegde in praktijk te brengen: 'It takes a village to raise a child.' 'Om een kind op te voeden heb je het hele dorp nodig.' In navolging van de voorgaande artikelen willen we ouders daarom oproepen om elkaar op te zoeken en zich gezamenlijk te bezinnen. Kerken en scholen kunnen hierin een faciliterende rol spelen. Hiervan zijn op diverse plaatsen mooie voorbeelden te zien. Laten we met elkaar schouder aan

schouder om onze kinderen staan. Dit geldt voor gezin, school en kerk. Laten we als gezinnen het schoolbeleid met voorzichtigheid van harte steunen. Dat blijkt echt dringend nodig! Dit geldt ook voor ouders onderling. Laten we ons onze mediaopvoeding met elkaar afstemmen, overeenkomstig het 'in Christus geheiligd zijn' door de doop. Het (doop)water maakt toch scheiding tussen kerk en wereld? De eerste verantwoordelijkheid om kinderen te leren omgaan met media ligt bij de ouders. Ouders hebben bij de doop voor Gods aangezicht beloofd om hun

kinderen voor Góð op te voeden. Wie is tot deze dingen bekwaam? Dit mocht ons wel dagelijks tot schuld brengen en ons binden aan Gods genadetroun in afhankelijkheid van Zijn zegen en Zijn leiding hierin. Zodat Zijn Naam verheerlijkt mag worden in het leven van ons en onze kinderen. In de afzondering onder de bediening van het genadeverbond.

Reacties zenden aan:
akarens@kliksafe.nl, secretaris

(slot)

RUBRIEK **AL DEZE WOORDEN** [37]

De grote verborgenheid

TIEN GEBODEN VOOR ONS

Kunnen we nog onbevangen over het huwelijk spreken? Staat het geheel van huwelijk en seksualiteit door de tijdgeest niet dermate onder druk dat we alleen nog maar problemen en zorgen zien?

En niet te vergeten laten zien, aan de jonge generatie? Terwijl zij in woord en voorbeeld juist zo dringend behoefte heeft aan *positief* onderwijs over de goede inzet van onze Schepper. Zodat jongeren in hun opgroeien het mooie en heilzame zien van het huwelijksverbond en het daaruit voortvloeiende gezinsleven.

Vandaar deze laatste keer in dit verband over het zevende gebod de oproep daartoe. Aan ouders en ambtsdragers: houd en leef het voor, zoals God het bedoelt! Laat het huwelijks- en gezinsleven meer een plaats hebben in onze gebeden. Niet (slechts) in de problematische zin, maar in de zekere waarheid: 'Waar liefde woont, dáár gebiedt de Heere de zegen...' Dan zal ook duidelijk zijn: waar geen liefde woont, gebiedt de Heere de zegen *niet*. De mooie paradijsbloem is aangetast door de zonde, helaas ja. De zelfzucht en heb-

zucht, de verdorvenheid van de begeerten doen hun verwoestend werk. Droevig waar! Maar de Heere wil in Zijn algemene goedheid Zijn zorg en hulp betonen. En nog meer dan dat. God Die helpt in nood. Met dit Bijbelwoord gaan de gehuwden op hun trouwdag de kerk uit. Driemaal houdt het huwelijksformulier hen dit voor.

Nu de weerbarstige praktijk... Hééft de waarheid van dit woord een plaats in het persoonlijk, gezamenlijk en ambtelijk gebed? 'Heere, U wilt toch Uw hulp en bijstand altijd schenken, ook wanneer we dat allerm minst kunnen verwachten'. Nee, van ons is geen verwachting, dan ligt het verzondigd. Maar het huwelijk is toch Zijn eigen eeuwige gedachte geweest? 'Het is niet goed dat de mens alleen zij' (Gen. 2:18). Het is toch Zijn eigen scheppingsinzetting? 'Daarom zal een mens vader en moeder verlaten...' (Gen 2:24). Het is toch Zijn heilzame wil: 'Wat God samengevoegd heeft, zal de mens niet scheiden' (Matth. 19:6). Hij Die dat laatste zo duidelijk zegt, heeft in Zijn daden getoond hoe hoog Hij de inzet van huwelijk en gezin acht en hoe Hij het zegent. Zelfs wilde Hij Zijn wonderdaden en Zijn heerlijkheid beginnen te tonen op... een bruiloft. 'Vanwege Uw scheppingsinzetting en vanwege Uw Gezondene, om deze tweede redenen, Heere, vragen we U nu eerbiedig:

'help ons...'. Alleen maar om *déze* twee redenen, anders kan het nooit. Maar dit heeft de Heere Zelf geopenbaard in Zijn Woord. En dit Woord is de getrouwen op hun trouwdag hoorbaar en zichtbaar meegegeven. Aangezien we van onszelf niets goeds hebben, en alle goede gaven van Boven komen, zijn ze toen neergeknield en doen ze dat (hopelijk) nu *nóg*.

Dit werkt toch door, als het goed is. Daarom schrijft Paulus zo passend in Efeze 5:21-33 over het huwelijk als 'een grote verborgenheid'. Het is niet slechts een mysterie, maar zelfs een gróót geheim. Dat het heidendom om ons heen dit niet (meer) weet, is eigenlijk begrijpelijk. Dat de Bijbelkennis binnen de kerk over deze zaken wegebt, is droevig merkbaar. Want hierdoor wordt het geweten gevormd. Maar allereerst: hoe is het met de *bevinde* kennis van 'deze grote verborgenheid'? Want, 'ik zeg dit, ziende op Christus en de gemeente'. Het wezenlijk horen bij de verkoren bruid van Christus, het weten Wie het Hoofd der Kerk is, zal niet zonder vruchten blijven.

Vrienden, zie op *déze* Bruidegom in de huwelijkspraktijk. Vriendinnen, zie op de verkoren bruidsgemeente in je huwelijksleven. Dan gaat, dan komt het *tóch* goed!

v. A.

Een befaamd catechiseermeester

ds. J. Schipper,
Scherpenzeel

We hebben gelezen in de vorige afleveringen dat Hellenbroek een bestudeerd predikant was. Maar ook dat hij het woord der Waarheid zelf bevindelijk had leren kennen en het met liefde en ernst aan de harten der hoorders kon leggen.

Abraham Hellenbroek staat te boek als één van de bekwaamste predikers van zijn tijd. Dit oordeel is afkomstig van de Leidse hoogleraren Leydekker en á Marck. En die zeiden dat niet zo maar. Hellenbroek heeft ook veel nagelaten. We denken daarbij aan de vier delen van "De Evangelische Jesaja" en de verklaring van "Het Hooglied van Salomo" in twee delen. Na zijn dood werden nog uitgegeven "De Kruistriomf van Vorst Messias" en de preken die verzameld zijn in "Bijbelse Keurstoffen" en "Nuttige Mengelstoffen". Voor de postuum gepubliceerde uitgaven heeft een neef van Hellenbroek, Frederik Hendrik Hellenbroek, gezorgd. Deze had een nauwe band met zijn oom. Hij had de schriftelijke nalatenschap geërfd en heeft volgens zijn eigen mededeling de preek-schetsen uitgegeven zoals hij die van zijn oom ontving.

Tekstverklaring

De tekstverklaring van Hellenbroek is sterk analytisch. U weet waarschijnlijk dat vanouds in het verklaren en toepassen van de bijbelse boodschap zowel de analytische als de synthetische methode gebruikt is. In de eerste methode wordt de tekst, deel voor deel, ontleed en verklaard. Zonder dat het accent op de eenheid valt. In de synthetische methode wordt eerst gezocht naar een samenbindend thema om overeenkomstig dit thema de tekst te behandelen. Welnu, Hellenbroek werkte

Hellenbroek

graag analytisch: woord voor woord ging hij de betekenis na. Een nadeel van die methode is dat het verband nogal eens uit het zicht raakt. Desalniettemin zijn de preken van Hellenbroek zeer leerzaam. Zijn preken zijn steeds opgebouwd volgens de 'Hollandse preekstijl': eerst een inleiding (voorafsprake), dan de tekstverdeling, vervolgens de tekstverklaring en ter afsluiting een toepassing. Zijn tekstverklaring is altijd heel zakelijk en de toepassing bevindelijk en persoonlijk.

Catechisatieboekje

Bekendheid heeft Hellenbroek toch vooral gekregen door zijn catechisatiemethode "Voorbeeld der Goddelijke waarheden".

Daarbij heeft hij waarschijnlijk de "Redelijke Godsdienst" van zijn vriend Wilhelmus á Brakel als voorbeeld gehad.

De eerste druk van het inmiddels zo vertrouwde catechisatieboekje was in 1706 bij Van Doesburg in Rotterdam en daarna is het boekje vele malen herdrukt. Latere drukken zijn regelmatig met een vraag en antwoord aangevuld. De meest omvangrijke uitbreiding vond plaats na het overlijden van Hellenbroek: het hoofdstuk over de raad des vredes. Dit hoofdstuk is vrijwel woordelijk overgenomen uit de "Kern der christelyke leere" van de hand van Aegidius Francken. De laatste druk in onze taal is de GBS-editie, die in 2017 werd gepubliceerd. Dit is een hertaalde editie, waarin ook aandacht besteed is aan de opmaak, waardoor het leren van de antwoorden voor de jeugd gemakkelijker is. In de meeste van onze gemeenten wordt de methode van Hellenbroek nog steeds als uitgangspunt voor de catechisatielessen genomen. Waarbij de nieuwste methode - samengesteld op voorstel van onze Generale Synode - aangevuld is met Kernbegrippen en Ankerplaatsen. Ook buiten onze landsgrenzen werd en wordt 'Hellenbroek' gebruikt. Al in 1765 al verscheen in Amerika een Engelse vertaling en daarna vele heruitgaven. In 1962 is het boekje in opdracht van de Spaans Evangelische Zending in het Spaans vertaald. Ook in andere talen is het boekje te lezen, tot in het Chinees toe.

Nadere Reformatie

In het kerkelijk leven van zijn tijd heeft Hellenbroek een belangrijke positie ingenomen. De al eerder genoemde hoogleraren Melchior Leydekker en Johannes á Marck hebben hem omschreven als 'een van de meest wijze, nette, beschaafde en godvruchtige predikers van zijn tijd'. Hij wordt terecht gerekend tot de stroming van de Nadere Reformatie, die immers naast de rechtvaardiging ook nadruk ging leggen op de noodzakelijke levensheiliging. Daar dringt Hellenbroek steeds weer op aan. En daarvan getuigt ook zijn verdere ambtelijke werk, pastoraat en catechese. Dat het lezen van zijn nagelaten werk nog tot zegen zou mogen zijn. Dat geldt niet in de laatste plaats het onderwijs uit zijn vragenboekje. In het Voorwoord zegt Hellenbroek tegen zijn geliefde catechisanten en wij zeggen het hem na: 'Wees er nooit tevreden mee dat je het met je oren hebt gehoord, maar vraag de Heere of je het ook met je hart mag ondervinden.'

(slot)

Mogen we dat nog eens zingen?

'Als ik goed gerekend heb zijn er thans in Zeeland van de 35 gemeenten nog dertien die de psalmen van Datheen zingen.' Dat schreef ds. K. de Gier in De Saambinder van 30 maart 1972. Momenteel zijn er nog vier gemeenten die Datheen zingen: Borssele, Kruijningen, Scherpenisse en Sint-Annaland.

Ook wordt nog gevraagd naar herstel van het zingen op de classis van de oude rijm van Datheen, daar het merendeel van onze classisgemeenten de oude berijming nog zingen en deze volgens oude kerkelijke besluiten op de kerkelijke vergaderingen behoort gezongen te worden. Na enige bespreking wil de classis het houden bij haar eerder genomen besluit om de berijming van 1773 te zingen.

Classis Goes 8 januari 1968

N.a.v. een opmerking uit de vergadering is de classis van mening dat in het vervolg op deze vergaderingen weer Datheen gezongen dient te worden.

Classis Ridderkerk 19 december 1989

A. Bel,
Vlaardingen

Toen in 1907 de Kruisgemeenten en de Ledeboeriaanse gemeenten zich verenigden, werden bepalingen opgesteld, onder meer over de Dordtse Kerkorde en de meerdere vergaderingen. Over de psalmberijming van Datheen ging het zelfs in drie van de dertien artikelen. De Ledeboeriaanse gemeenten waren zeer gehecht aan de psalmen van Datheen. Een van de artikelen luidde: 'In alle classicale en meerdere vergaderingen zullen gezongen worden de Psalmen van Datheen'.

Niet altijd is daar de hand aan gehouden, maar nog steeds zijn er classes waar de zogenoemde 'oude rijm' gezongen wordt en ook zijn er particuliere synoden die in hun vergaderingen Datheen zingen. Niet zo lang geleden, op 4 april 2018, kwam op de vergadering van de classis Rotterdam aan de orde of men Datheen zou blijven zingen. Er werd zelfs schriftelijk over gestemd. Het verslag hierover in De Saambinder van 7 juni 2018 luidt: 'Naar aanleiding van een vraag in de vorige vergadering over het blijven gebruiken van de Psalmberijming van Datheen of de keus voor de berij-

ming van 1773 in de classisvergaderingen wordt een schriftelijke stemming gehouden. Hieruit blijkt dat de meerderheid de berijming van Datheen wil blijven gebruiken in die vergaderingen. Over enige jaren kan dit opnieuw worden gespeild'.

Hagenpreken

De psalmberijming van Datheen wordt vaak genoemd in De Saambinder. Slechts enkele citaten.

'Al kleven vele taalkundige gebreken de Psalmen van Petrus Dathenus aan, zij zijn om des beginsels wil hoog te achten' (ds. G.H. Kersten - De Saambinder, 10 april 1930).

'Deze psalmberijming had in het hart van het gereformeerde volk een grote plaats. Deze was gebruikt bij de hagenpreken; martelaren hadden er kracht aan ontleend; de gemeente had er haar hart in horen vertolken' (ds. A. Vergunst - De Saambinder, 4 juni 1970).

Ds. Vergunst had het over de hagenpreken. Daar ging het ook over in De Saambinder van 13 juli 1950. Juffrouw P. van Fraassen

uit Rijssen - ze was onderwijzeres aan de Banisschool - schreef het volgende. 'En dan zou ik ook nog een lans willen breken voor de psalmen in de oude berijming op onze scholen. (...) 't Is wel eens mooi er een aan de kinderen te leren. De laagste klassen zijn misschien niet zo geschikt. Maar in 't derde leerjaar kan het best. Bij het vertellen van de Vaderlandse Geschiedenis heb je als vanzelf een aanknopingspunt: namelijk de hagenpreken. Dan kom je onwillekeurig op de psalmberijming van Petrus Datheen. En de eerstvolgende zangles kun je er een van leren. Wij hebben het bekende: 'Als een hert gejaagd, o Heere' geleerd uit Psalm 42. En de kinderen zingen het graag. Ze vragen zelf iedere keer: 'Mogen we dat nog eens zingen?'

Datheen en Amerika

Op 20 maart 1947 deed ds. W.C. Lamain intrede in de gemeente Grand Rapids. Hij was daar door twee gemeenten beroepen. Er was nog een derde gemeente, die bijeenkwam in de Turner Ave. In het kerkgebouw van die gemeente deed ds. Lamain intrede.

'Wij hebben die avond de oude psalmen van Datheen nog gezongen, omdat men in die gemeente daar nog aan vasthoudt. 't Was of wij weer in Zeeland, Benthuizen of Nieuw-Beijerland waren. In dat grote Amerika, en dan nog oude psalmen! Wie zou het er nog verwachten. 't Was niet vreemd toen de gemeente zong: O God! heilig zijn Uw wegen, niemand kan U spreken tegen. En: Als ik dan U heb, o Heer' mijn! zou daar iets anders mijn God zijn?' In 2002 werd het 75-jarig bestaan van de Theologische School herdacht. Aan het eind van de bijeenkomst liet ds. L. Blok zingen Psalm 22:16, in de berijming van Datheen:

*Uit hen zal altijd iemand komen voort,
Om den nakomers te leeren Uw woord,
Ende de goedigheid hoog geprezen,
Van U bewezen.*

Ds. G.M. de Leeuw, die namens de Amerikaanse gemeenten een toespraak gehouden had, gaf in The Banner of Truth, het zusterblad van De Saambinder, een verslag en vertaalde zelfs het psalmvers in het Engels:

*From them shall always some come forth
To teach Thy Word to succeeding generations,
And to greatly praise Thy great goodness,
Conferred by Thy most gracious hand.*

(wordt vervolgd)

Waarom Werkendam?

25-jarig ambtsjubileum ds. M. Karens

Onze geliefde en gewaardeerde oud-predikant, ds. M. Karens, gedenkt op zaterdag 21 september dat hij 25 jaar geleden door zijn vader, ds. J. Karens, werd bevestigd tot herder en leraar van de gemeente Werkendam. Zondag 22 september hoopt ds. Karens in een herdenkingsdienst in zijn eniggediende gemeente voor te gaan.

Kerkenraad Gereformeerde Gemeente Werkendam

Na het aannemen van het beroep mocht kandidaat Karens tegenover de kerkenraad en de gemeente zeggen dat deze zaak van de Heere geschied is. 'Van al de uitgebrachte beroepen kwam dat van Werkendam steeds op de voorgrond. Dat gaf mij werkzaamheden aan Gods troon. Waarom Werkendam? Andere gemeenten hadden mijn voorkeur. De gestalte van koning Josafat was echter in die ogenblikken de mijne: 'Wij weten niet wat we doen zullen, maar onze ogen zijn op U. Op de weerkerende vraag 'waarom Werkendam', sprak de Heere met kracht uit Jesaja 14:27: 'Want de HEERE der heirscharen heeft het in Zijn raad besloten; wie zal het dan breken? En Zijn hand is uitgestrekt; wie zal ze dan keren?'

Die raad en dat welbehagen van de Heere heeft mijn hart overgebogen. Hoe het dan ook zijn mag, ik zal naar Werkendam gaan. Ik werd uit dezelfde geschiedenis van

'Want de HEERE der heirscharen heeft het in Zijn raad besloten; wie zal het dan breken? En Zijn hand is uitgestrekt; wie zal ze dan keren?'

Josafat bemoedigd, met de woorden uit 2 Kronieken 20:17: 'Gij zult in dezen strijd niet te strijden hebben. Stelt uzelf, staat en ziet het heil des HEEREN met u, o Juda en Jeruzalem; vreest niet en ontzet u niet, gaat morgen uit, hun tegen, want de HEERE zal met u wezen'. In de wetenschap onbekwaam te zijn in onszelf.

Timotheüs

Zijn vader heeft hem bevestigd met de woorden uit 2 Timótheüs 2:1: 'Gij dan, mijn

zoon, word gesterkt in de genade, die in Christus Jezus is.'

De tekstwoorden voor de intrede nam ds. Karens uit Efeze 6:19: 'En voor mij, opdat mij het woord gegeven worde in de opening mijns monds met vrijmoedigheid, om de verborgenheid des Evangelies bekend te maken.'

Dat heeft de Heere in Zijn goedheid waargemaakt. Bijna een kwart eeuw (1994-2018) ging hij de gemeente voor in de grazige weiden van Gods Woord. Het bleek een onuitputtelijke bron. Wat gaf de Heere - bij alle opzien - dikwijls opening! De Christus Gods mocht worden uitgestald. Het vrijmachtige genadewerk van de Drie-enige God in zondaarsharten mocht worden verklaard. Dan zei hij weleens: 'Daar kom ik nooit over uitgesproken.'

De gemeente groeide in zijn ambtsperiode van 1100 naar 1800 zielen. Er zijn hoorders weggegaan, maar een bedelaarsvolk vond verzadiging onder de Woordverkondiging. Opvallend waren de gepaste tekstkeuzen bij allerlei gelegenheden, de altijd weer doordachte puntenverdeling en de zelfstandige exegese. Het is alles en alleen toe te schrijven aan de onverdiende goedheid en genade van de Heere. De Heere was de Getrouwe in de vele Werkendamse jaren.

Wederzijdse band

Hartelijk en innig was de wederzijdse band tussen herder en leraar enerzijds en de gemeente anderzijds. Zijn vrouw vergezelde hem bij alle kraambezoeken, verjaardagsbezoeken, huwelijksdiensten, jubilea en begrafenissen. Diepe ernst en milde humor wisselden elkaar af. Met veel inzet heeft hij de gemeente gediend. Hij kende de gemeente door en door. Daarnaast was hij van betekenis in de kring van de gemeenten. En nu nóg in de Zeeuwse gemeenten.

Alles had zijn bepaalde tijd. Schuchter kwam het woord 'emeritaat' aan de orde. De kudde mocht in 's Heeren hand worden gelegd. In de afscheidsdienst bediende ds. Karens het Woord uit 2 Korinthe 13:11-13.

De Heere schonk een dienaar van het Goddelijk Woord. Vele jaren werden de verborgenheden van het Evangelie ontvouwd. Na een korte vacante gemeente werd tot zijn grote blijdschap het woord vervuld: 'Zie, Ik, ja Ik zal naar Mijn schapen vragen'. De Heere zond opnieuw een dienaar, in de persoon van ds. H.J. Agteresch. Werkendam, waarom?

Boekennieuws

"Op leven en dood. Over de verzoeken en de strijd tegen de zonde", John Owen; uitg. de Banier, Apeldoorn, 525 blz.; € 26,95.

Op leven en dood. Over de verzoeken en de strijd tegen de zonde

Wanneer ik het boek "Op leven en dood" van John Owen sluit, is het mijn hartelijke wens dat prof. dr. A. Baars nog veel tijd en lust gegeven wordt om zó de werken van de puriteinen onder onze aandacht te brengen. Owen, van wiens leven een boeiende beschrijving voorin het boek staat, heeft een indrukwekkende omvang aan werken nagelaten. Deze werken getuigen van grote godgeleerdheid, gepaard met tere Godsvrees. Maar het meeste van deze werken is in het Nederlands niet (meer) beschikbaar en erg uitgebreid.

Prof. Baars heeft hierin op kundige en voorzichtige wijze voorzien. Hij heeft voortdurend delen samengevat, afgewisseld door delen van Owen zelf. Bij het lezen stoort dit allerminst. Het werk heeft zijn oorsprong in verhandelingen die Owen voor zijn theologiestudenten hield. Het is indrukwekkend hoe zij en wij hierdoor onderwezen worden over het innerlijk van de geestelijke mens. Temeer beveel ik het boek aan onvernieuwde mensen aan.

Het eerste deel handelt over de verzoeken. Van stap tot stap worden we ingeleid in wat verzoeken zijn en hoe ze vat op ons hart krijgen en daar medewerking vinden. Vervolgens handelt Owen uitgebreid over de inwonende zonden. Niemand die eerlijk met zijn ziel om wil gaan en eerlijk voor de eeuwigheid behandeld wil wor-

den, kan daarom dit boek laten liggen. Het vraagt niet alleen om gelezen te worden, maar ook om *biddend* overdacht te worden. Zo is het ook geschikt als dagsluiting. Bijbels en deskundig legt Owen bloot wat er in ons bestaan leeft. Juist hoe de inwonende zonde trapsgewijs tot het kwade verleidt, komt herhaaldelijk terug. Maar ook hoe de ziel daartegen gewapend wordt. Het is verleidelijk om te gaan citeren. Ik wens het boek veel - liever in uw - handen. Voor ieder is het boek een toetssteen voor eigen hart. Daarom beveel ik het ook van harte bij ambtsdragers aan. Het is nuttig om ons ambtelijk werk hieraan te toetsen. Dit geldt niet in het minst om met de ambtsbroeders onze preken aan zulke Bijbelse godgeleerden als Owen te toetsen.

ds. C.A. van Dieren, Rijssen

"Het Woord is vlees geworden", J.C. Philpot; uitg. de Banier, Apeldoorn; 154 blz.; 16,95.

Het Woord is vlees geworden

Er zijn vele predikers, er is maar één Philpot. Die gedachte kwam bij mij op, toen ik kennis nam van het boekje: 'Het Woord is vlees geworden'. Het betreft een bundel meditaties over Christus' heilige menselijke natuur. Bij de verschijning van de Engelse heruitgave van deze meditaties schreef ds. B.A. Ramsbotton: 'Van al J.C. Philpots uitgegeven werken zijn de dierbare meditaties over de heilige mensheid van de Verlosser naar ons gevoelen het lieflijkst. Op een bijzonder mooie wijze wordt de leer aangaande Christus' Persoon opengelegd en Zijn arbeid en ambten ten toon gespreid'. Ik kan dit alleen maar van harte onderstrepen.

Oppervlakkigheid is Philpot vreemd, dat blijkt ook in deze meditaties. Hij weet het geestelijk leven in zijn begin, voortgang en einde op een onovertroffen manier te vertolken. Zeer ontdekkend en onderscheidend als het gaat om schijn of zijn, zeer teer, vertroostend en voortleidend voor allen die in waarheid door God geleerd zijn.

In deze meditatiebundel staat Christus voluit in het middelpunt. Philpot schrijft over de mensheid van de Middelaar alsof hij een kostbare parel bewondert. Deze meditaties zijn een uitvloeisel

van een recensie die Philpot schreef in de Gospel Standard. Hij werd echter zo door het onderwerp gegrepen, dat hij besloot een serie te plaatsen over 'de heilige mensheid van de gezegende Verlosser'. Eerlijk is eerlijk, de meditaties zijn soms best leerstellig en dogmatisch. Niettemin bevatten ze geestelijk voedsel voor hen die de pit en het merg van het Evangelie hebben leren proeven en beminnen. Zij die hun hart wat verloren hebben aan de geschriften van Philpot zullen in dit boekje een goede aanwinst vinden. En zij die de pennenvruchten van deze geoefende en getrouw prediker nog niet ontdekt hebben, beveel ik dit boekje van ganser harte aan.

ds. A.T. Huijser, Sliedrecht

Kerknieuws

BEROEPINGSWERK

Beroepen:

te Bodegraven en Vlissingen,
ds. H. Brons te Vlaardingen;
te 's-Gravenzande en Terwolde-De Vecht,
ds. M. Joosse te Ede;
te Nijkerk,
ds. C. van Ruitenburch te Krimpen a/d IJssel;
te Scherpenzeel en Zwolle,
ds. G. van Manen te Elspeet;
te Zeist,
ds. W. Visscher te Amersfoort.

VERSLAG VERGADERING CLASSIS RIJSSSEN 6 SEPTEMBER 2019

Ds. R.A.M. Visser opent de vergadering op de gebruikelijke wijze. Hij memoreert dat ds. A.B. van der Heiden in september zijn 40-jarig ambtsjubileum hoopt te gedenken. Hem wordt een waardig omzien toegewenst. De Heere zij hem nabij en goed. De gemeenten blijken volgens de lastbrieven wettig vertegenwoordigd te zijn door vier predikanten, 17 ouderlingen en twee diakenen. De diakenen krijgen keurstem. Het moderamen wordt als volgt samengesteld: Preses: ds. A. Schreuder, assessoren: ds. S.W. Janse en ds. R.A.M. Visser, 2e scriba: oud. F. van Toor, quaestor: oud. Z. Klaasse. De voorzitter heet de broeders F. van Hartingsveldt en W. van den Bosch welkom die vanuit het deputaatschap KGJO, werkgroep Gezin, tijdens deze vergadering een bijdrage zullen leveren betreffende de Handreiking Nieuwe Media. Hij geeft hen gelegenheid hun presentatie te houden, waarna er gelegenheid is tot het stellen

van vragen. De aanwezigen ontvangen de Handreiking Nieuwe Media met de aanbeveling deze nader te bespreken binnen hun eigen kerkenraad.

De notulen van de classisvergadering van 1 februari 2019 worden goedgekeurd en vastgesteld. Dit geldt ook voor het verslag van de Classis Contracta d.d. 1 februari 2019 in verband met de overkomst van ds. A.A. Brugge naar Doetinchem. De definitieve versie van de instructie 'Conflictbeheersing en -beslechting' is doorgezonden naar de PS Oost voor de vergadering van 23 mei 2019. Volgens het driejarig aftredingsrooster treedt de 2e scriba af. In een schriftelijke stemming wordt de zittende 2e scriba herkozen. Hij aanvaardt zijn verkiezing. De quaestor vraagt een bijdrage van € 1,50 per lid en dooplid. De vergadering gaat hiermee akkoord. Van de rondvraag wordt geen gebruik gemaakt.

De gemeente Apeldoorn wordt aangewezen om de volgende classisvergadering bijeen te roepen op vrijdagavond 7 februari 2020 in de Noorderkerk te Rijssen.

De preses komt terug op de dringende boodschap die doorklonk in de gehouden presentatie. Uiteindelijk blijkt hierin ook veel schuld in eigen leven, wat ons een plaats geeft náást onze jonge mensen. Bij de Heere is hulp, laten we Hem dan uitschilderen voor de mensen. De God van Abraham, Izak en Jakob leeft nog en gaat door met Zijn werk. Hij vraagt ouderling J. Morsink van de roepende kerk Wierden te eindigen.

F. van Toor, 2^e scriba

AFSCHIED DS. W.A. ZONDAG

Vanwege zijn vertrek naar Dordrecht neemt ds. W.A. Zondag op zondagavond 29 september afscheid van de gemeente van Woerden in een dienst die begint om 18.30 uur.

Kerkenraad Geref. Gemeente Woerden

INSTITUERING GEMEENTE NOBLEFORD

Met dankbaarheid aan de Heere geeft de kerkenraad van de Netherlands Reformed Congregation van Picture Butte te kennen dat de ingebruikneming van het nieuwe kerkgebouw in Nobleford en de instituering van de gemeente aldaar plaats zullen vinden op 9 oktober, in twee diensten. Ds. E.C. Adams hoopt hierin voor te gaan. Het is onze wens en bede dat de Heere de nieuwe gemeente wil gedenken en Zijn gunst wil betonen in de onbekende toekomst. Het adres van de nieuwe gemeente is: Netherlands Reformed Congregation, 508 Kipp Street, P.O. Box 269, Nobleford, Alberta (Can.). T0L 1S0.

Namens de kerkenraad van Picture Butte ds. E.C. Adams, voorzitter
H. de Kok, scriba

WIJZIGING KERKELIJK JAARBOEK

Blz. 138

Koster van Capelle a/d IJssel-Middelwatering is nu:
R. Engelbracht, Merellaan 70,
2902 JH Capelle a/d IJssel;
e-mail: koster@elimcapelle.nl;
tel. 06-23525273.

Berichten

ZANGAVONDEN

Rijssen - Noorderkerk, zat. 28 sept., 19.00 uur, bovenstemgroepen Rijssen en Wälterswâld, Peter Wildeman, orgel, leiding ds. S.W. Janse; collecte t.b.v. evangelisatie, zending en deputaatschap voor Israël.

Middelharnis - Kerkgebouw Geref. Gemeente, zat. 28 sept., 19.30 uur, zangavond t.b.v. evangelisatie, m.m.v. Dirkslands Mannenkoor, leiding ds. G. Pater.

Tholen - Grote Kerk, zat. 28 sept., 19.30 uur, psalmzangavond met bovenstem, Rien

Moerdijk en Pieter Heykoop, orgel, leiding ds. C. van Krimpen; cd-opname; collecte t.b.v. nieuwbouw kerk Ger. Gem. Yerseke.

VERKOPINGEN

Ede - Petrakerk, Lunterseweg 25, do. 26 sept., 9.00-10.30 uur en 19.30-20.30 uur,

kledingbeurs, opbrengst voor aflossing kerk. Zelf kleding aanleveren met 50% opbrengst voor u? Kijk op www.gergemeede.nl/kledingbeurs

Krimpen a/d IJssel - Sebakerk (Kon. Wilhelminaplein), zat. 21 sept., 10.00-13.00 uur, tweedehandskleding- en speelgoedbeurs t.b.v. ZGG.

Terwolde-de Vecht - Kerkgebouw Geref. Gemeente, vr. 4 okt., verkoping door vrouwenvereniging Thuisfront; vanaf 15.00 uur, opbod vanaf 20.00 uur, opbrengst voor zending, evangelisatie en deputaatschap voor Israël.

OPEN DAG EVANGELISATIEPOSTEN

Op zaterdag 28 september wordt de landelijke open dag op onze evangelisatieposten gehouden, bedoeld voor ontmoeting tussen werkers op de posten, postbezoekers en leden van de Geref. Gemeenten.

Meer informatie over de programma's en tijden waarop de posten geopend zijn, is vermeld in De Evangelist van september, op www.evagg.nl/open-dag-2019 en op de websites van de posten.

CURSUS VERTELLEN VAN JBG

De JBG biedt de cursus 'Vertellen' aan, bestemd voor leidinggevend in jeugdwerk,

zondagsschool en kinderevangelisatie. De cursus wordt gegeven in Middelburg-Zuid en Sliedrecht. Data Middelburg: donderdag 10 en 24 oktober, 7 en 21 november (cursusleiding A. Karels); data Sliedrecht: donderdag 3 en 17 oktober, 7 en 21 november (cursusleiding H.J. de Jong-van den Heuvel). Tijden: 19.30-22.00 uur; kosten: € 45,- p.p. Opgeven en meer informatie: www.jbagg.nl/leiding/toerusting

BOEK DS. A. MOERKERKEN

Er zijn veel exemplaren verkocht van het boek over de Dordtse Leerregels van ds. A. Moerkerken. De netto-opbrengst ad. € 12.500,- is overgemaakt naar de Theologische School. Alle kopers en koopsters hartelijk dank!

Namens de kerkenraad van
Capelle a/d IJssel-West
A.J. Bax penningmeester

THEMAMORGEN DEPUTAATSCHAP ISRAËL

Het deputaatschap voor Israël organiseert op zat. 19 oktober in het kerkgebouw van de Geref. Gemeente te Gouda een themamorgen over: 'Waar zijn de tien stammen?' Sprekers: ds. W. Silfhout en ds. D. de Wit. Ook verkoop van Israëlproducten. Aanvang 10.00 uur, gratis lunch, collecte voor

de onkosten. Graag aanmelden via www.dep-israel.nl of tel. 0348-489929.

REGIONALE ZENDINGSMIDDAG NUNSPPEET

Op zat. 28 september (14.30 uur) wordt in het kerkgebouw van de Geref. Gemeente te Nunspeet een regionale zendingsmiddag gehouden. Sprekers zijn ds. J.B. Huisman en ds. A. Schot. Hanneke van Ekeveld (ZGG) zal een zendingverhaal vertellen. Jeugdkoor Kinderklanken verleent zijn medewerking. Collecte t.b.v. ZGG. Oppas voor kinderen tot ca. 4 jaar aanwezig.

MEDEDELING WERKGROEP VOOR STUDENTEN

Studeer je en ben je op zoek naar een studentenkring in (de buurt van) de stad waar je studeert? Kom naar de zomerconferentie op 20 en 21 september in Gouda en maak kennis met de verschillende kringen! meer informatie: www.werkgroepstudenten.nl

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

Najaarscollecte Diaconaal Zendingswerk 2019

Hulp vragen is niet voor iedereen gemakkelijk. Aan de andere kant heeft u misschien weleens concrete hulp ontvangen waar u heel blij mee was. Dat laatste zien Bijzondere Noden (BN) en Zending Gereformeerde Gemeenten (ZGG) vaak in hun werk.

Daarom is het thema voor de najaarscollecte van BN en ZGG 'Dankbaar ontvangen'. Met de opbrengst ervan steunen we dit jaar diaconale projecten in onze zusterkerk op Papoea. De diaconieën van deze zustergemeenten

werken samen onder de naam Yakpesmi (stichting voor christelijke sociale dienst). De stichting houdt zich onder andere bezig met noden rond het onderwijs van kinderen en jongeren. Voor veel gemeenteleden is onderwijs onbetaalbaar. Daarnaast laat de kwaliteit ervan te wensen over en is bijscholing van leraren heel belangrijk. In beide noden voorziet Yakpesmi. Dan kan het zomaar gebeuren dat Othniël uit Wamena (Papoea) thuis aan tafel zit, omgeven door schoolboeken. Die heeft hij gekregen, dankzij de stichting Yakpesmi, zodat ook hij kan leren en lezen. De brede glimlach op zijn gezicht is de verwezenlijking van het thema 'Dankbaar ontvangen'.

Voor ieder van ons is het in geestelijk opzicht noodzakelijk om te kunnen *ontvangen*. Johannes getuigt van Christus: 'En uit

Zijn volheid hebben wij allen ontvangen, ook genade voor genade' (Joh. 1:16) Alleen zó wordt het ten volle waar dat *ontvangen* ons klein en *dankbaar* maakt. Misschien kunt u dankbaar ontvangen wat de naaste u geeft. Mogelijk geeft u gul aan uw verre naaste in nood. Van harte bevelen we de diaconale najaarscollecte in uw milddadigheid aan. U kunt uw bijdrage leveren wanneer hiervoor gecollecteerd wordt in uw gemeente, maar u kunt ook rechtstreeks doneren aan BN of ZGG o.v.v. 'Najaarscollecte 2019'. Ook vragen we u om gebed. Zonder Gods zegen zijn onze inspanningen vruchteloos. Maar als de Heere het werk zegent, zal er rijke vrucht volgen.

Bijzondere Noden
Zending Gereformeerde Gemeenten

bijzondere
noden
handen van de kerk

Kerkdiensten

ZONDAG 22 SEPTEMBER 2019

Aagtekerke 9.30 en 18.30 uur ds. A.P. Baaijens; Aalburg 9.30 en 18.00 uur ds. C. Hogchem; Alphen a/d Rijn 19.00 uur ds. W. Harinck; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. W. Visscher; Apeldoorn 10.00 en 16.00 uur ds. R.A.M. Visser; Arnhem 19.00 uur ds. R.A.M. Visser; Barendrecht 10.00 en 16.00 uur ds. G. Beens; Barneveld-Zuid 9.30 en 19.00 uur ds. J. van Laar; Beekbergen 10.00 en 19.00 uur ds. A. Schreuder; Berkenwoude 15.00 uur ds. B. Labee; Bodegraven 10.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil en 16.30 uur ds. W.A. Zondag; Borsselle 9.30 en 18.00 uur ds. D. de Wit; Boskoop 16.30 uur ds. J.J. Tanis; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 16.30 uur ds. A. Verschuure; Capelle a/d IJssel-West 18.30 uur ds. G. Beens; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; Delft 18.30 uur ds. C. Sonneveld; Den Haag-Scheveningen 15.00 uur (H.D.) ds. J. van Rijswijk; Deventer 15.00 uur ds. A. Schreuder; Dirksland 10.00 en 18.00 uur ds. K. Boeder; Doetinchem 9.30 en 15.00 uur ds. A.A. Brugge; Dordrecht 10.00 uur ds. C. Harinck en 16.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Drachten 9.30 en 19.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Ede 9.30 en 16.00 uur ds. M. Joosse; Elspeet 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; Emmeloord 9.30 en 16.00 uur stud. L. van der Kuijl; Enkhuisen 9.30 en 16.00 uur ds. G. Heijkamp; Enschede 18.00 uur ds. A.A. Brugge; Enter 14.30 uur ds. S.W. Janse; Ermelo 9.30 en 18.30 uur ds. J.B. Huisman; Genemuiden 9.30 en 15.30 uur stud. P.C. Vlot; Goes 9.30 en 18.00 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; Gorinchem 10.00 en

16.00 uur ds. L. Blok; Gouda 9.30 en 16.30 uur ds. G. Clements; Goudswaard 18.00 uur ds. B. van der Heiden; 's-Gravenpolder 14.00 uur ds. D. de Wit; 's-Gravenzande 18.00 uur ds. H.A. van Zetten; Groningen 16.00 uur ds. D.W. Tuinier; Haamstede 15.30 uur ds. A.P. Baaijens; Hardinxveld-Giessendam 9.30 en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Hendrik-Ido-Ambacht 9.30 (H.A.) en 16.30 uur ds. M.H. Schot; Herkingen 18.00 uur ds. C. Harinck; Hilversum 18.30 uur ds. M. Joosse; Hoedekenskerke 14.00 uur ds. C. van Krimpen; Hoogeveen 9.30 (H.A.) en 19.00 uur ds. D.W. Tuinier; Hoogvliet 16.30 uur ds. G. Hoogerland; Houten 10.00 uur ds. B. Labee; Kamperland 10.00 en 14.30 uur stud. P.J. de Raaf; Kapelle-Biezeling 18.30 uur ds. J.B. Zippro; Katwijk aan Zee 10.00 en 16.00 uur ds. C. Sonneveld; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur ds. G.J. van Aalst; Kortgene 18.30 uur stud. P.J. de Raaf; Krabbendijke 14.00 en 18.00 uur (H.D.) ds. H.J. Agteresch; Krimpen a/d IJssel 9.30 en 16.30 uur ds. J.J. van Ekeveld; Leerdam 16.00 uur ds. C. van Ruitenburch; Leiderdorp 16.30 uur ds. J. Driessen; Lelystad 15.30 uur ds. J.B. Huisman; Lisse 10.00 en 16.00 uur ds. G.J.N. Moens; Marknesse 19.00 uur stud. L. van der Kuijl; Meeuwen 14.30 uur ds. E. Bakker; Melissant 15.00 uur ds. M. Blok; Middelburg-Centrum 9.30 (H.A.) en 14.30 en 18.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Middelharnis 9.30 uur ds. B. van der Heiden en 14.30 uur ds. K. Boeder; Moerkapelle 9.30 uur ds. J.J. Tanis en 19.00 uur ds. G.J. Baan; Naaldwijk 9.30 (H.A.) en 16.00 uur ds. H.A. van Zetten; Nieuw-Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. E.J. Boudewijn; Nieuwdorp 9.30 en 18.30 uur ds. A.J. de Waard; Nieuwer ter Aa 15.30 uur ds. G. Pater; Nieuwe-Tonge 18.30 uur stud. J. Beens; Nijkerk 9.30 en 18.30 uur ds. F. Mulder; Nisse 14.30 uur ds. A.J. de Waard; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur ds. A. Schot; Oosterend 10.00 en 16.30 uur ds. A. Vermeij; Oostkapelle 9.30 en 16.00 uur ds. J. de Kok; Opheusden 10.00 (H.D.) en 17.30 uur ds. W. Mouw; Oud-Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. J. van Rijswijk; Oudemirdum 14.30 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Poederoyen 14.30 uur ds. F. Mulder; Poortugaal 15.30 uur ds. E.J. Boudewijn; Puttershoek 10.00 en 15.30 uur stud. J. Beens; Ridderkerk-Slikkerveer 9.30 uur ds. J. Driessen en 16.00 uur ds. W. Silfhout; Rijssen-Noord 9.30 en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; Rijssen-West 9.30 en 18.30 uur ds. A.B. van der Heiden; Rijssen-Zuid 9.30 en 18.30 uur ds. S.W. Janse; Rotterdam-Alexanderpolder 9.30 uur ds. W. Silfhout en 14.30 uur (H.D.) ds. G.J. Baan; Rotterdam-Centrum 10.00 uur ds. G. Hoogerland en 19.00 uur ds. L. Blok; Rotterdam-Zuidwijk 10.00 (H.A.) en 16.30 uur

ds. G.J. Baan; Scherpenisse 9.30 en 18.30 uur ds. M. Blok; Scherpenzeel 10.30 uur ds. J. Schipper en 18.30 uur ds. B. Labee; Sint Annaland 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. P.D. den Haan; Sliedrecht 9.30 en 18.00 uur ds. A.T. Huijser; Soest 15.30 uur ds. P. Mulder; Spijkenisse 19.00 uur ds. H. Brons; Stolwijk 10.00 (H.A.) en 19.00 uur ds. A. Verschuure; Terneuzen 10.00 en 15.30 uur ds. J.B. Zippro; Terwolde - De Vecht 9.30 en 14.30 uur ds. C.J. Meeuse; Tricht-Geldermalsen 10.00 en 18.30 uur ds. P. Mulder; Urk 10.00 en 17.00 uur ds. J.W. Verweij; Utrecht 10.00 en 16.00 uur ds. W. Harinck; Veen 9.30 en 18.00 uur ds. E. Bakker; Vlaarding 10.00 en 16.30 uur ds. H. Brons; Waarde 14.00 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; Waardenburg 10.00 en 18.30 uur ds. G. Pater; Wageningen 10.00 en 18.30 uur ds. H. van der Heiden; Werkendam 10.00 (jubileumdienst) en 18.00 uur ds. M. Karens; Wierden 18.30 uur ds. C.J. Meeuse; Woerden 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. W.A. Zondag; Yerseke 9.30 en 18.00 uur (H.D.) ds. C. van Krimpen; Zeist 10.00 en 18.30 uur ds. C. van Ruitenburch; Zwijndrecht 9.30 en 17.00 uur ds. H.E.P. Fortuijn; Zwolle 19.00 uur ds. A. Schot.

MAANDAG 23 SEPTEMBER 2019

Poederoyen 19.30 uur ds. J. van Laar.

DINSDAG 24 SEPTEMBER 2019

Moerkapelle 19.30 uur ds. J.W. Verweij; Stolwijk 19.30 uur ds. F. Mulder; Terwolde - De Vecht 19.30 uur ds. E. Bakker; Tholen 19.30 uur (tijdrede) ds. M. Karens; Urk 19.30 uur ds. A. Verschuure.

WOENSDAG 25 SEPTEMBER 2019

Aalst 19.30 uur ds. C.A. van Dieren; Alphen a/d Rijn 19.30 uur ds. E.J. Boudewijn; Amersfoort 19.30 uur ds. W. Visscher; Berkenwoude 19.30 uur ds. J. Schipper; Capelle a/d IJssel-West 19.45 uur stud. P.J. de Raaf; De Valk-Wekerom 19.30 uur ds. B.J. van Boven; Den Helder 19.30 uur ds. C. Hogchem; Elspeet 19.30 uur ds. G. van Manen; Ermelo 19.30 uur ds. J.B. Huisman; Hilversum 19.45 uur ds. C. van Ruitenburch; Hoedekenskerke 19.30 uur ds. A.P. Baaijens; Hoofddorp 19.45 uur ds. K. Boeder; Krimpen a/d IJssel 14.00 uur (huw.bev.) ds. C. van Ruitenburch; Lelystad 19.30 uur ds. W. Harinck; Melissant 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Nieuw-Beijerland 19.30 uur ds. P. Mulder; Opheusden 19.30 uur ds. W. Mouw; Oude-Tonge 19.30 uur ds. J.J. van Ekeveld; Poortugaal 19.30 uur ds. M. Joosse; Rilland-Bath 19.30 uur ds. J. van Rijswijk; Sliedrecht 19.45 uur ds. A.T. Huijser; Waardenburg 19.30 uur ds. G. Beens;

“

AL ZOU DE HEERE ONS LANGS EEN AFGELEGEN PAD NAAR DE HEEMEL LEIDEN, EN ONS BIJ WIJZE VAN SPREKEN LANGS EEN ACHTERDEUR BINNENLATEN, DAN HEBBEN WE NOG GEEN REDEN TOT KLAGEN. DE HEERE IS VRIJ.

THOMAS BOSTON

Advertenties

“
ALS U GOD VREEST EN IN
ZIJN WEGEN WANDELT, ZAL
ALLES WAT U OVERKOMT U
TEN GOEDE ZIJN. HET ZAL
GOED MET U ZIJN ZOLANG U
LEEFT, NOG BETER WANNEER
U STERFT EN HET ZAL HET
ALLERBEST ZIJN IN DE
EEUWIGHEID.

MATTHEW HENRY

Wolphaartsdijk 19.30 uur ds. E. Bakker; Zwolle
19.30 uur ds. G. Pater.

DONDERDAG 26 SEPTEMBER 2019

Alblasserdam 14.30 uur (huw.bev.) ds. C.
Sonneveld; Barneveld-Zuid 14.15 uur (huw.
bev.) ds. J. van Laar; Borssele 19.30 uur ds.
D. de Wit; Emmeloord 14.30 uur (huw.bev.)
ds. D.W. Tuinier; 's-Gravenpolder 19.30 uur
(GBS-dienst) ds. A. Schot; Kampen 19.30
uur ds. D.W. Tuinier; Katwijk aan Zee 19.45
uur ds. G. Hoogerland; Mijdrecht 19.30 uur
ds. M. Karens; Nieuwe-Tonge 19.30 uur ds. L.
Blok; Poederoijen 19.30 uur ds. A. Schreuder;
Rijssen-West 14.30 uur (huw.bev.) ds. S.W.
Janse; Scherpenzeel 14.15 uur (huw.bev.) ds.
A. Schot; Sliedrecht 13.30 uur (huw.bev.) ds.
A.T. Huijser; Sprang-Capelle 19.30 uur ds. J.
van Laar.

VRIJDAG 27 SEPTEMBER 2019

Genemuiden 14.00 uur (huw.bev.) ds. G. van
Manen; 's-Gravenpolder 14.30 uur (huw.bev.)
ds. G. Beens; Kampen 14.45 uur (huw.bev.) ds.
D.W. Tuinier; Krabbendijke 14.00 uur (huw.bev.)
ds. C. Harinck; Nunspeet 16.30 uur (huw.bev.)
ds. A. Schot; Rijssen-West 14.00 uur (huw.
bev.) ds. J. van Laar; Rijssen-Zuid 14.30 uur
(huw.bev.) ds. S.W. Janse; Sliedrecht 14.30 uur
(huw.bev.) ds. A.T. Huijser; Yerseke 13.30 uur
(huw.bev.) ds. C. van Krimpen.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 22 SEPTEMBER 2019

Alkmaar (Willem Buytewechstraat 2,
Alkmaar) 10.00 en 16.30 uur evang. H.J. van
den Boogaart; Amsterdam (Looiersgracht
70) 10.30 en 17.00 uur evang. J. Krijgsman;
Emmen (Prinsesselaan 6 I) 9.30 en 15.30 uur
evang. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter
de Hoven 2c) 9.30 en 16.00 uur evang. S. de
Visser; Merksem (Jaak de Boeckstraat 21-23,
Merksem) 10.00 en 16.30 uur evang. A. van
Setten; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00
en 17.00 uur evang. G. Baan.

De kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente te Werkendam geeft met grote droefheid kennis dat de Heere op Zijn tijd heeft weggenomen zijn oud-ambtsbroeder de heer

Gijsbert Versluis

op de leeftijd van 79 jaar.

In alle getrouwheid en met grote bewogenheid en liefde mocht hij, met de aan hem geschonken gaven, de gemeente van maart 1972 tot december 1991 als diaken dienen.

Bij dit smartelijk verlies mocht de HEERE zijn vrouw, kinderen, kleinkinderen en verdere familie willen ondersteunen met Zijn nabijheid en vertroosting.

Namens de kerkenraad, ds. H.J. Agteresch, preses
J.A. de Ron, scriba

Werkendam, 6 september 2019

De kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente te Gouda geeft met diepe droefheid en ontroering kennis van het overlijden van zijn geliefde oud-ambtsbroeder

Gerrit Dinant Pas

in de leeftijd van 80 jaar.

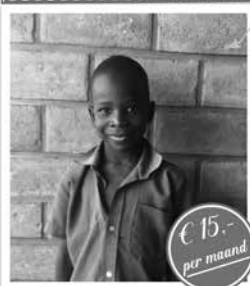
Van 1973 tot 2013 heeft hij onze gemeente in het ambt van ouderling in alle liefde en getrouwheid met de hem geschonken gaven mogen dienen.

De Heere ondersteune zijn vrouw en zijn kinderen en kleinkinderen in dit verlies en heilige deze roepstem aan ons aller hart.

Namens de kerkenraad: ds. G. Clements, preses
H. de Jong, scriba

Gouda, 7 september 2019

Een noodbreef uit Malawi: 'Geef u ons toekomst?!

Adopteer
een weeskind.

Voor meer informatie
kijk op
www.timotheos.nl/
sponsorprogramma.

Adopteer
een scholier.

Timotheos Foundation werkt nauw samen met
de Reformed Presbyterian Church of Malawi.

Timotheos

Liever een gift overmaken?

Dat kan via www.timotheos.nl/doneer
of op NL57 RABO 0161 4855 02
t.n.v. Stichting Timotheos.

Wezenzorg

Voeding/gezondheid

Onderwijs

Evangelisatie

Ben jij die ervaren
leidinggevende met hart
voor christelijke ggz?
Wij zoeken een toegewijde
Regiomanager.

Kijk voor deze en andere vacatures op
www.werkenbijeleos.nl

Huize Rehoboth

Kootwijkerbroek

Wonen in Huize Rehoboth?

Nog 1 appartement
beschikbaar
Oppervlakte: 61 m²

- ✓ Huurprijs ca. € 680,- per maand (excl. servicekosten)
- ✓ Uitgaande van de Ger. Gem. van Kootwijkerbroek
- ✓ Direct beschikbaar

Bel 06 20 40 42 42 (Henk van Ee) of bekijk het beschikbare
appartement op de website:

www.huizerehoboth.nl

MARTINIKERK BOLSWARD
Psalmzangavond
M.m.v. Bovenstemstengroep
Walterswâld & Waddinxveen
Dick Slagman (orgel)
Ds. H. de Greef (meditatie)
D.V. zaterdag 21 september
Aanvang 19.30 uur | Toegang gratis

THOLEN – GROTE KERK
PSALMZANGAVOND
met de bovenstem van Yerseke
CD-opname tbv Nieuwbouw GG Yerseke
D.V. za. 28 sept – 19.30 uur – gratis!
Organisten: Rien Moerdijk & Pieter Heykoop
Leiding: Ds. C. van Krimpen

D.V. 3 oktober Regio-avond afd. Zuid
Onderwerp: 'Geestelijke depressiviteit'
Sprekers: ds. Kater, Mw. A. Frens &
W. Visser
Locatie: HHK Rehobothkerk Arnhemuiden
Inloop: 19.30 uur Aanvang 19.45 uur

Mediation of
bemiddeling nodig?

Bel 030 - 760 10 00 of mail
mr.pjdenboef@jdb-advocaten.nl

Janssens ■ Den Boef
advocaten

Conflictbemiddeling d.m.v.
Mediation voor zakelijk en privé.
Drs. J.C. de Jonge, gecertificeerd
'Psycholoog - Mediator NIP'.

Ohmweg 1g, 2952 BD Alblasterdam
078 - 69 32 808 of info@rpederland.nl
www.dejonge-consultancy.nl

ROUW & GELEGENHEIDSJURKJES
kindergelegenheidskleding.nl
0577-401193 / 06-36392103

Tevredenheid
door kwaliteit,
met behoud
van identiteit

Kraamzorg
Bel voor informatie

Informatie/aanmelden
0187-48 91 73 www.shgzorg.nl

Geeft u leiding op een vereniging?

Heeft u last van spanning bij spreken voor een groep? Wilt u uw spanning verminderen? Geef u op voor de trainingsdag **Met meer vertrouwen voor de groep.**

Deze trainingsdag geeft een goede basis om aan de slag te gaan als leidinggevende.

Wilt u meer informatie?

training & coaching
www.baaijmelis.nl
info@baaijmelis.nl
0621 479 212

kina
begrafenisverzorging

D.W. Schipper
010-458 31 12
Capelle a/d IJssel

J. Kooijman
0182-58 39 32
Gouda

Dag en nacht bereikbaar

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

CHRISTELIJKE BEGRAFENISONDERNEMING
P.H. VAN DER LEER
Veenendaal Rhenen

Voor een persoonlijke en betrokken begeleiding bij het verzorgen van alleen begrafenissen

P.H. van der Leer

T **0318 - 526641** E info@phvanderleer.nl
M **06 - 46376232** W www.phvanderleer.nl

Ideaal! Wij komen langs met onze bus vol vloerpalen. Gespecialiseerd in **het leveren & vakkundig leggen van hoogwaardige PVC vloeren.**
DE VLOERENKONING.NL 06-19557166

Opfrissen en/of onderhouden van Uw (kerkelijk) orgelspel?

Meld U aan bij Gijsbert Lekkerkerker (vak-organist), lessen b.v. om de 14 dagen in de Herv. kerken van Harmelen, Veen of Puttershoek. Voor beginners vanaf 7 jaar of ouder op notenschrift of klavarskribo.

O.a. Psalm 121 improvisatie met 21 variaties. En van Bach t/m Asma.
Info: 0348 444780
Site: www.gijsbertlekkerkerker.nl

Begravenisondernehmung
de Jongh

Voor een waardige en stijlvolle verzorging van alleen begrafenissen

Dag en nacht persoonlijk bereikbaar

Hardinxveld-Giessendam 0184 - 611 154
Waardenburg 0418 - 652 039
Werkendam 0183 - 701 017
Dordrecht e.o. 078 - 641 27 40
Nieuw-Lekkerland 0184 - 683 838

info@begravenisondernehmungdejongh.nl
www.begravenisondernehmungdejongh.nl

Hartelijk welkom in
Hoog Sauerland.

www.huizesolagratia.net

Waarom Paul Roescher?

Wij geven u twaalf redenen!

5

Komt u van ver?
Rijden loont!

Moderne houtkachel
Elders 1799,-

Kraakprijs!
575,-

PAUL ROESCHER
KEUKEN • BAD • VLOER • HAARD

Totaal 17.500 m² in Rijssen en Apeldoorn
Tel. 0548 530 350 www.paulroescher.nl

helpende
handen staat
naast je

ReTurn-day

Voor "young ladies" (14 - 25 jaar) met het Syndroom van Turner | Zaterdag 21 september - 10.00 uur | Dordrecht

Jij en de kerk

Gespreksochtend voor jongeren die het ProO-onderwijs volg(d)en | Zaterdag 21 september - 10.00 uur | Woerden | mevr. A. van Hartingsveldt-Moree

Zangavond voor en met mensen met een beperking

Zaterdag 28 september - 19.30 uur | Bodegraven | Sebameisjeskoor o.l.v. R. Vogelaar, Huig van de Knijff (orgel), Arjan Wouters (piano), Wilco Offermans (trompet), Jaap Colijn (tenor) en Noortje Colijn (meisjessopraan)

Op weg naar zelfstandigheid: loslaten, vasthouden of los-houden?

Voor ouders van kinderen en jongeren met autisme of gedragsproblemen |
Dinsdag 1 oktober - 19.45 uur | Moerkapelle | mevr. K. Kleiberg-Quaak
Woensdag 9 oktober - 19.45 uur | 's-Gravenpolder | W. Klaassen
Donderdag 10 oktober - 19.45 uur | Apeldoorn | K. Post

Najaarsconcert

Vrijdag 4 oktober - 19.30 uur | Goes | chr. jongerenkoor Matthanja o.l.v. Marien Stouten, Rik Melissant (orgel), Arjan Wouters (piano), Jaap Colijn (tenor) en Noortje Colijn (meisjessopraan)

Psalmzangavond

Zaterdag 5 oktober - 19.30 uur | Capelle aan den IJssel | Huijg van der Knijff (orgel), ds. A. Verschuure (leiding)

Psalmzangavond met bovenstem

Zaterdag 12 oktober - 19.00 uur | Amersfoort | Pieter Heykoop (orgel), Piet Baarssen (bariton), ds. W. Visscher (leiding)

Voor meer informatie en aanmelden:

0348 48 99 70 • info@helpendehanden.nl • www.helpendehanden.nl

VAN DE
STROET
kunststofsyste^men

Bij Vande Stroet Kunststofsyste^men staan wij voor Vakmanschap. Geen enkel kozijn is

hetzelfde. Elk project heeft weer een andere specifieke opdracht waar wij maatwerk voor leveren. Wij staan voor vakwerk, gezelligheid én flexibiliteit. Jij ook?

Lever maatwerk als Vakman Kozijnen!

Bij ons is geen dag hetzelfde. We zien onszelf daarom ook vooral als **handige vakmannen** en doen zeker geen standaard productiewerk. Om het team van vakmannen te versterken zijn wij op zoek naar een echte vakman, met een achtergrond in de bouw.

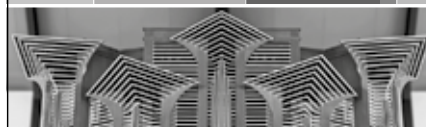
Bij ons kun jij het werk doen waar jij jezelf helemaal in kwijt kan. Hou je van **CNC**, of werk je liever in de **afmontage**? Geen probleem! Bij ons krijg je de mogelijkheid datgene te doen waar jij goed in bent!

Vind je zowel de voorbereiding als de afmontage leuk? Dan kunnen we je gebruiken als echte allrounder. **Hoe en waar** in het proces jij werkt, kun je helemaal **zelf aangeven**. Daarnaast kunnen we jouw kennis goed gebruiken bij service- en onderhoudsklussen op locatie. Zie ook www.djoppa.nl/vakman-kozijnen-van-de-stroet-kunststofsyste^men

Zoek jij een vaste baan, neem dan contact op met Bart van de Stroet tel 06-53150940 of mail info@kunststofsyste^men.nl

Van de Stroet Kunststofsyste^men
De Spil 37
3774 SE Kootwijkerbroek

ORGELBOUW ADVIES COMMISSIE

een betrouwbare partner!

- NIEUWBOUW
- RESTAURATIE
- OVERPLAATSING
- ONDERHOUD

ook voor
akoestische
vraagstukken

Voor meer informatie:
Dhr. H. den Hollander
T (010) 435 44 35
E h.den.hollander@kliksafe.nl

VERENIGING ORGANISTEN GEREFORMEERDE GEMEENTEN

TE KOOP in NUNSPEET: z.g.a.n. 6 pers.

Chalet op **park met zondagsrust** a.h. Veluwemeer. Chalet staat op eigen grondkavel met aangelegde tuin en berging. Chalet is volledig ingericht en voorzien v. vaatwasser, combi-magnetron en CV in iedere kamer. Gelegen op park met recreatieteam, ideaal voor gezinnen met kinderen. Tel. 06.20.999.516.

ANDANTE
-orgelcentrum-

Uw dealer van
**Johannus
Monarke
Content
Domus
Viscount
Mixtuur**
(Hauptwerk orgels)

* Ruim assortiment bladmuziek (ook klavars)
* Verkoop en verhuur, ook voor zaal en kerk
* Collectie kleine blaasinstrumenten

Industrielaan 26 • Veenendaal • tel 0318 - 50 50 63
www.andanteorgels.nl

Colofon

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofredacteur: ds. G.J. van Aalst

Redacteuren: ds. B. Labee, J. van 't Hul

Redactiesecretaris: J. van 't Hul

Bijdragen van medewerkers

ds. G.J. van Aalst
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
T 0186-576990
E givanaalst@kliksafe.nl

Boeken ter recensie en vragen voor rubriek "Vraag en antwoord"

ds. B. Labee
Kerkewijk 115a, 3904 JA Veenendaal
T 0318-51 35 97
E b.labee@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk), berichten en meditaties:

J. van 't Hul
Lierdererf 19, 7364 BD Lieren
T 0651-622260
E jvthul@kliksafe.nl

Aanlevertijd van kerknieuws en berichten: uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum van verschijning van De Saambinder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk

Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening, postbus 608, 3440 AP Woerden
T 0348-489900
E saambinder@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan

Verloop drukkerij
postbus 33, 2950 AA Alblasterdam
T 078-6912899
E saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk donderdag vóór de week van verschijning aangeleverd te zijn. Rouwadvertenties uiterlijk maandagmorgen 9 uur.

Advertenties € 1,35 per mm.
Familieberichten € 0,45 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
postbus 608, 3440 AP Woerden
T 0348-489900
E saambinder@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden

IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v. De Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementenprijzen (bij vooruitbetaling):

voor Nederland: € 14,50 per halfjaar (te betalen per 1 april en 1 oktober)

voor het buitenland*: € 150,00 per jaar
*afwijkend tarief voor:
Canada: \$ 165, USA: \$ 140

Correspondentieadres Noord-Amerika

Mr. A.M. Berman
3340 Culp Rd. Unit 11
Vineland Stn. ON LOR 2EO
T 905 562 1331
E amberman47@gmail.com

De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden bijdragen, kerknieuws, berichten en advertenties zonder overleg aan te passen, in te korten of zonder opgave van reden niet te plaatsen.

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid betreffende de inhoud van de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

ELSKE WAARHEEN?

HELEEN HAD GEEN EGTE VRIENDIN
EN IK OOK NIET. ZO WERDEN WE DUS
PENVRIENDINNEN.

In de grote vakantie mocht ik bij haar komen logeren. Heleen was toen weer helemaal beter. Ik vond het wel zielig dat papa heel de dag alleen was, maar papa vond het fijn voor mij, overdag had hij toch zijn werk en 's avonds ging hij naar 'de Pul'.

Wat waren het leuke weken. Wel moest ik vaak aan papa denken en soms had ik een klein beetje heimwee. Vlak voordat ik naar huis ging, vroeg mevrouw Hofman of we eieren wilden gaan halen bij boer Wouters. Dat vonden we leuk. Heleen ging daar vaak naar toe en zij was bang van de hond, die ze er hadden. Wat moest ik lachen toen die hond naar ons toekwam.

We liepen achterom en toen we in de woonkeuken kwamen, schrok ik een beetje van mevrouw Wouters (wat klinkt dat 'mevrouw' nu eigenlijk raar). Ik kan niet zeggen hoe ze keek, een beetje verdrietig? Ze ging weg en later kwam boer Wouters. Die was heel aardig. Hij nam ons ook nog mee naar de kippen en de schapen en toen we weggingen, kregen we van mevrouw Wouters vijf gulden. Ik weet het nog precies. Het is natuurlijk niet zo lang geleden! Maar wat is er daarna veel veranderd.

Toen ik thuis was, had papa ook vakantie. Ik geloof dat het op een vrijdag was dat ik naar de slager geweest was en toen ik thuis kwam..., wie zaten er in de kamer? Boer Wouters en zijn vrouw! Ik schrok ervan, net of ik droomde. En papa keek zo vreemd.

En nu komt er eigenlijk iets heel moois. Iets moois en ook wel een beetje verdrietig. Boer Wouters en zijn vrouw zijn...

De schaapskudde

Een doordeweekse avond. Een ouderling en een diaken komen op bezoek in het vakantieoord. De mannen met een beperking luisteren naar de ouderling.

Morgen gaan jullie naar de schaapskudde kijken. Ben jij al een schaap van de kudde van de Heere Jezus?

'Ja', zegt Kees. 'Weet je het zeker?' 'De Heere weet het. Hij is almachtig. Hij zorgt voor alles', is het eenvoudige antwoord van Kees. Kun jij hetzelfde zeggen als Kees?

De volgende morgen. We zien de herderin met de hond en de schapen. Wat een mooi gezicht! De mannen mogen vragen stellen aan de herderin op de heide van Elspeet. Johan weet al een vraag: 'Wie is de grootste Herder?' Hij geeft zelf het antwoord al: 'Dat is de Heere Jezus'. Durf jij ook zo met anderen over de Heere te praten?

We zien hoe de herderin zorgt voor de schapen. Er zijn een paar schapen die ver van de kudde vandaan gelopen zijn. De herderin blaast op een fluitje en roept bevelen naar de hond. De hond komt in actie en drijft de schaapskudde bijeen. Een schaap loopt vaak weg. De herder moet een schaap steeds weer terughalen. In Psalm 119 lees je het ook: 'Gelijk een schaap heb ik gedwaald in het rond, dat onbedacht zijn herder heeft verloren.'

Ben jij een schaap van de kudde van de Heere Jezus? De Heere zoekt nog steeds schapen. Er zijn ook lammetjes bij de kudde. Gelukkig maar! Zo zijn er ook bij de schaapskudde van de Heere grote en kleine schapen. Niemand heeft het verdiend om bij die schaapskudde te horen. Maar toch zorgt de grote Herder voor hen. Dat is een groot wonder! Blijf daarom maar vragen: 'Mag ik van Uw grote kudde ook een heel klein schaapje zijn?'

Ds. Labee over: Liturgie

Waar komt onze 'liturgie' of 'orde van dienst' vandaan?

Geschiedenis

Het woord 'liturgie' is afkomstig van het Griekse woord 'leitourgia', dat zoiets betekent als 'dienst van het volk' of 'werk in het belang van het volk'. Dit begrip is gangbaar geworden voor de orde van dienst in onze kerkelijke samenkomsten. De vraagsteller wil graag weten waarom onder ons de gebruikelijke gang van zaken (met enige variatie) tot stand is gekomen.

Het antwoord is in kort bestek niet zo eenvoudig te geven. We kunnen namelijk *niet* zeggen dat we onze liturgie rechtstreeks baseren op de principes en voorschriften die in de Bijbel te vinden zijn. In het Oude Testament vinden we onder meer een voorgeschreven liturgie rondom de tempeldienst met offers, liturgische kleding, symboliek en priesters. Met de komst van de grote Hogepriester, Jezus Christus, en het brengen van Zijn Offer is de nieuwtestamentische eredienst echter geheel veranderd. Maar we vinden in het Nieuwe Testament geen uitvoerige beschrijving hoe de diensten in de christelijke gemeenten verliepen. Wel zijn er allerlei tradities ontstaan die vast verankerd werden in de erediensten.

Helder moet zijn dat de Reformatie een heel ander spoor is gegaan dan Rome. De Roomse Kerk heeft veel elementen uit de oudtestamentische liturgie laten voortbestaan: ze kennen priesters met priesterlijke gewaden; ze kennen een altaar in het centrum van het kerkgebouw en beschouwen het sacrament van de mis als een werkelijk offer. De priester staat centraal in de eredienst. Als deze aanwezig is, dan is er een eredienst, al zou er geen kerk-

ganger te zien zijn. Alle nadruk ligt daar op de ceremoniën en speciaal op de sacramenten, waarin het heil verondersteld wordt werkelijk tegenwoordig te zijn.

De Reformatie heeft het altaar uit de eredienst verwijderd, samen met de priester en andere 'oudtestamentische' elementen. In plaats daarvan plaatsten zij de preekstoel in het centrum van het kerkgebouw. De Roomse Kerk met het 'ritualistische' patroon is in wezen een ontkenning van het werk van Christus. Wellicht dat deze dingen de 'huiver' voor de terugkerende liturgische 'bloei' het scherpst verklaren. Een reformatorische eredienst is per definitie een sobere eredienst, waarin de prediking van het Woord centraal staat!

Soberheid

In lijn met de Reformatie wordt wel op zeven Bijbelse punten gewezen die de inrichting van de eredienst moeten kenmerken. Allereerst moet de Heilige Schrift worden gelezen. Vervolgens moet het Woord worden verkondigd. Als derde moeten de sacramenten geregeld worden bediend. In de samenkomst wordt gebeden. De lof van God wordt bezongen. Er is, als zesde, plaats voor een collecte. Tenslotte wordt de dienst geopend en gesloten. Deze zeven zaken hebben het grondpatroon bepaald van de eredienst. Bij de ordening en vormgeving van deze kernelementen heeft de traditie een rol gespeeld. En er zijn dingen toegevoegd, waarvoor geen rechtstreekse grond in het Nieuwe Testament te vinden is. Dan moet u denken aan de lezing van de wet en de twaalf artikelen. Het zou verleidelijk zijn te schrijven hoe de lijnen lopen van Calvijn naar onze liturgie. Voor de geïnteresseerde lezer verwijzen we naar het boek 'De liturgie bij Johannes Calvijn' (Dr. T. Brienens). Voor een eenvoudige maar heldere uitleg van diverse liturgische gebruiken onder ons, verwijzen we naar de beide delen 'Wanneer ik voor U kniel, rondom de eredienst' van wijlen ds. C. de Jongste. Op de rechterkolom is een schat aan informatie te vinden. De Heere zegene de *eenvoudige* erediensten onder ons, waar de kern van de zaak ligt in de bediening der verzoening. Paulus schrijft daarvan in 2 Kor. 5 vers 20, 21: 'Zo zijn wij dan gezanten van Christuswege, alsof God door ons bade; wij bidden van Christuswege: Laat u met God verzoenen. Want Dien Die geen zonde gekend heeft, heeft Hij zonde voor ons gemaakt, opdat wij zouden worden rechtvaardigheid Gods in Hem'.

VRAAG?

Heb jij/hebt u ook een vraag? Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van De Saambinder kun jij/kunt u mailen naar ds. B. Labee of hem per post toezenden (zie colofon). Er volgt -zo mogelijk- altijd een reactie.

Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor de lezers, volgt een antwoord op jouw/uw vraag in een nummer van De Saambinder.

Graag wel wat geduld. Er liggen nog tientallen vragen op een reactie te wachten.

